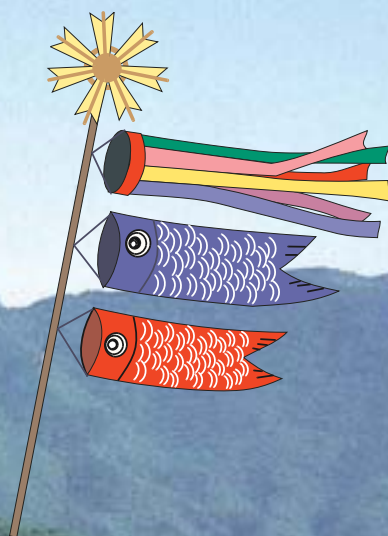

亚洲儿童

LÄRARHANDLEDNING
asiens barn

hoppets stjärna

亚洲儿童

Asiens Barn

LÄRARHANDLEDNING

Innehåll

PRESENTATION ASIENS BARN	
UTBILDNINGSPAKET	3
DENNIS THERNS	
PERSONLIGA INTRYCK ASIEN	4-6
TA SEDEN DIT MAN KOMMER.....	7
THAILAND	8-10
FAKTA THAILAND.....	11
DENNIS PERSONLIGA INTRYCK THAILAND	12
BURMA	13-16
FAKTA BURMA	17
KAMBODJA	18-20
DENNIS PERSONLIGA INTRYCK KAMBODJA.....	21-23
FAKTA KAMBODJA	24
LAOS	25-27
DENNIS PERSONLIGA INTRYCK LAOS	28-29
FAKTA LAOS	30
FILIPPINERNA.....	31-33
DENNIS PERSONLIGA INTRYCK FILIPPINERNA ...	34
FAKTA FILIPPINERNA.....	35
VIETNAM.....	36-38
FAKTA VIETNAM	39
KINA.....	40-42
FAKTA KINA.....	43
DENNIS PERSONLIGA INTRYCK AV KINA.....	44-47
NORD KOREA	48-49
LEVNADSÖDEN	
CHEN SI	50-51
LI HONG	52-53
MATRECEPT	54
TAI	55-56
CHU	57
YOSO	58
KIN NIN CHE	59
SHYDA	60
LIU WANG	60-61
JIANG BAICHENG	62-63
JHONY	64
BARNHEMSBARNEN I THAILAND.....	65
HISTORIEN OM BUDDHA—BUDDHISMEN.....	66
HARMYNTHET.....	67
YUE JINCHENG.....	68
JESSICA ERIKSSONS DAGBOK	
FRÅN XIANGTAN BARNHEMMET	69-79
BARNEN SOM INGEN VILL HA.....	80-81
HOPPETS STJÄRNA I ASIEN	82-84

Starki i Asien

Asiens Barn

Utbildningspaket för åldern 6-12 år. Asiens barn lärarhandledning är en del av projektet Asiens Barn som är producerat och lanserat i skolor av Tältmissionen/Hoppets Stjärna.

Idé Asiens Barn utbildningspaket

Filmer, lärarhandledning, barntidning, Bjørg Farstad Eriksson

Idé och fotograf fotoutställning

Dennis Thern

Fotografer och insamling av råmaterial

Dennis Thern, Filippinerna, Kina, Kambodja, Vietnam, Laos, Burma, Thailand. Jessica Eriksson, Kina Bjørg Farstad, Kina Christer Andersson, Nord Korea

I projektet ingår flera temafilmer

1. Asiens Barn

- film om 6 länder i Asien

2. Mittens Rike

- film om Kina

3. Mambohay

- film om Filippinerna

4. Barnporträtt

- Möten med barn, små kortfilmer,

5. Hoppets Stjärna i Asien

- kort informationsfilm om Hoppets Stjärnas engagemang i Asien.

En fotoutställning

Denna kan lånas under en viss tid för utställningssyfte.

Starkids Magazine III, "Asiens barn".

- Varje barn som arbetar med Asiens Barn projektet får 1 ex. av tidningen. Lärare eller barnledare kan beställa klassuppsättningar och få materialet tillskickat mot enbart portokostnader.

En lärarhandledning

Handledning för fördjupning. Fakta om länderna, barnhistorier, arbetsuppgifter för barnen, tankar och känslor från de som samlat in materialet.

Redaktionellt arbete

Jessica Eriksson

Redaktör /Layout

Projektansvarig

Bjørg Farstad Eriksson

Finansiering

Materialet är framställt med stöd av informationsbidrag från SMR/SIDA

©Copyright

Tältmissionen / Hoppets Stjärna
Kärresjögården
890 54 Trehörningsjö

www.tentmission.org
www.starofhope.org
www.starkids.cc

Dennis Therns personliga tankar och intryck efter Asien resan

Fin bil, senaste mobiltelefonen och nya snygga kläder. Det är några av de vanliga dagliga önskemålen som vi har. Utlandssemester, ny dator och andra liknande drömmar är överkomliga för oss. Vi blir irriterade över många banala saker i dagens samhälle. Trasig teve, dålig service och inga pengar till den senaste skivan blir oftast löjliga problem när man tänker på det stora hela. De flesta av oss har mat på bordet, rena kläder, ett arbete och tak över huvudet. Man kan ju sätta det i relation till vissa saker.

Varje dag dör 30 000 barn av svält, undernäring och krig. Varje sekund kommer det 27 nya barn till världen. Vad väntar på dem? Idag finns det sex miljarder människor, om 50 år över tio. Hur kommer resurserna räcka? Det ekonomiska gapet mellan fattiga och rika växer för varje dag, även i dagens Sverige.

Dessa tankar med många andra snurrar i min skalle varje dag. Det går inte en dag utan att jag tänker på Gladys och de andra barnen på soptippen utanför Manila. Det går inte en dag utan att jag tänker på Li Hu på Asiens största barnhemsskola i Kina.

Det går inte en dag utan att jag tänker på gatubarnet Shynda i Rangoon. Det går inte en dag utan att jag tänker på Boo som arbetar på marknaden i Laos. Det går inte en dag utan att jag tänker på de bortsprungna barnen i norra Thailand. Det går inte dag utan att jag tänker på Tai i Vietnam. Det går inte en dag utan att jag

tänker på limsniffande Chu i Phnom Penh.

Jag hade varit kortare perioder i Asien förut. Jag hade träffat på mitt fadderbarn Ronna i Manila ett par gånger. Genom Star of Hope fick jag kontakt med henne efter att ha hört vidriga historier om situationen på Filippinerna

1996. Jag hade rest en hel del och sett mycket. Men 1997 hamnade jag i den verkliga fattigdomen i Manilas slum, långt borta från den trygga vardagen i Sverige. Denna trygghet håller i och för sig på att luckras upp allt mer.

Men under långresan år 2000 hamnade jag gång på gång ansikte mot ansikte med den ofta hopplösa fattigdomen. Redan första gången jag var i Manila kände jag att jag ville göra något åt den bedrövlige situationen. Jag ville hjälpa till. Jag har sedan 1997 hjälpt till på olika sätt. Jag kände nog som många andra som vill hjälpa till: Kommer hjälpen fram? Hur vet jag det? Får jag någon feedback?

Då jag skaffade mig fadderbarn fick jag kontakt med Ronna direkt. Jag fick bevis på att det fungerade då jag träffade henne. Vid hemkomsten fick jag en allt större längtan efter att hjälpa till. Att ha fadderbarn räckte inte. Sagt och gjort. Jag fick bra kontakt med Star of Hopes ledning och vi har sedan dess haft ett ömsesidigt positivt samarbete.

Resan under året 2000 har satt sina spår i mig. Jag tänker på barnen. Jag vill hjälpa till ännu mer. Frågan är om det räcker att enstaka människor gör något. Det måste till så mycket mer.

Ett exempel är att USA, världens supermakt, inte betalat sin jätteskuld till FN. USA sitter med

i säkerhetsrådet, FN's huvudkontor ligger i New York, men ändå betalar inte USA sin skuld då de inte kommer överens om ett par saker. Visserligen har USA nu sakta börjat betala tillbaka sin skuld. Tänker de styrande i USA på de 30 000 barn som varje dag svälter ihjäl?

Det som satt störst spår i mig tror jag var alla de barn som bor på soptippen i Payatas. Payatas ligger i en kommun som heter Quezon city i metro Manila.

Soptippen drabbades av en fruktansvärd olycka, en lavin, sommaren 2000. Jag var i Manila vid tillfället, och tog mig till olycksplatsen. Mitt i misären med 100-tals döda, skrattade barnen. De lekte och poserade framför kameran. De jublade när de fått ett foto av sig själva. De ville ha mer. Jag fångades av dessa barn.

De är tacksamma för de små positiva saker som finns runt dem. De kämpar varje dag för mat på bordet. De är glada över att kunna gå i skolan. Ofta ges inte den möjligheten. Jag kämpar för att lilla Jenelin skall få gå i skolan. Hon vill gå i skolan. Hon blev utslängd efter första klass. Hon hade ingen födelseattest. Hon behövde bevisa att hon fanns till för att kunna gå i skolan. Hon var det första barnet vi träffade på tippen, skitig och bedrövad. Det var dagen efter katastrofen, ändå tvingades hon upp på sophögen av sin pappa. Hon var blyg. Jag kände mig förtvivlad och ville hjälpa henne. Vi gjorde en kort intervju med henne, men tappade sedan bort henne i röran. Jag blev ledsen!

Först vid mitt återbesök fyra månader senare träffade vi henne igen. Jag blev glad, hon känner igen oss. Vi tar oss till hennes familj. Vi försöker reda ut begreppen, men pappan verkar inte vilja ha dottern i skolan. Jenelin blir glad när jag lovar att ta tag i det. Pappan lovar efter ett par dagar att han

skall fixa de rätta pappren. Jag ger pengar till Star of Hope som lovar att hjälpa till med detta. Efter ytterligare ett halvår, inför den nya terminen får jag det glädjande beskedet. Det kommer e-post som bekräftar Jenelin's och mina önskingar och förhoppningar.

Det känns bra inombords. Jag har med andras hjälp lyckats uppfylla någons dröm om att utbilda sig. Jag vet också hur lycklig hon är över detta. Men hur skall det gå för alla de andra barnen på tippen? Jag tänker på dem varje dag. Det tar aldrig slut. Tänk om man skulle våga sticka iväg och hjälpa till på heltid? Skulle det

fungera? Skulle det vara till någon hjälp? Hur skulle det fungera? Eller blir det för krävande efter ett tag? Gör jag bättre nytta här? Många tankar, men kan man agera mer?

Liknande tankar får jag när jag tänker på många av de andra barnen. Barn som är utsatta på olika sätt. En del av dem bor på barnhem, en del på gatan. En del önskar mat för dagen, andra drömmer om framtiden. De är okomplicerade, spontana och glada. Det är så enkelt att glädja dem. Visa en bild av dem själva och de jublar. Oavsett land, kultur och nivå.

Jag träffar Tai, en liten kille från Nha Trang i Vietnam. Han säljer vykort till turister på stranden. Han har inte råd att gå i skolan. Han tränar dock sin engelska och han blir glad över att få lära sig ett nytt ord eller fras. Han är hungrig. Jag tar med honom och hans bror på en bit mat i ett gatukök. Han blir glad. Jag undrar vad han gillar att göra på sin fritid. Känns som en sjuk fråga till en liten pojke som arbetar. Men utan betänketid så svarar han "biljard är kul att spela." På väg till en restaurang med biljardbord så möter vi en kompis till Tai. Kompisen som arbetar som skoputsare hänger också på. En liten sak som gör de tre små pojkarna otroligt glada. Dagen efter kommer de fram och tackar.

Barnen blir nöjda över de lilla. I Kina blev barnen otroligt glada på ett barnhem när jag är med och spexar. I norra Thailand följde jag med

barnhemsbarn till ett vattenfall för att bada. Kanonkul! Efteråt bjöd jag på läsk och karameller. De blev jätteglada. Det var givande. Men samtidigt känns det inte tillräckligt. Jag känner bara att jag vill hjälpa till ännu mer.

bältet. Barnen, som var i åldern 4-16 år, kom från små bergsstammar runtomkring. De hade på ett eller annat sätt kommit bort från sina föräldrar. Många hade skickats till staden för att sälja grönsaker eller souvenirer till turister. Sedan hade de inte hittat hem. På barnhemmet fick de ett hem, trygghet och skolgång. De fick lära sig att ta hand om sig själva.

Mot slutet av resan känner jag en ångest som blir allt starkare. Jag trivs på resande fot. Jag trivs i Asien med dess olika kulturer, språk och mat. Jag vill inte åka hem. Jag vill fortsätta fotografera barnen och samla in information. Det

Med jämna mellanrum besökte de ett annat barnhem för mycket svårt sjuka barn. Ett barnhem med barn som har utvecklat AIDS. Det var första gången som jag kom så nära barn med den dödliga sjukdomen. Det var fruktansvärt jobbigt.

var en ny upplevelse, en l ä r o r i k upplevelse. Jag vill också hjälpa till ännu mer. Jag vill glädja barn med sämre förutsättningar. Kan jag det? Det är en fråga jag ställer till mig själv varje dag.

Oskyldiga barn föds smittade av HIV. De går en säker död till mötes. De har fått sin smitta genom sin egen m a m m a . B å d a föräldrarna har gått bort. Kvar är de stackars barnen. Tack vare föräldrarnas slarv och okunnighet kommer dessa barn inte ha någon framtid.

Varför? Varför vill jag hjälpa? Borde jag inte satsa på jobbet hemma och tjäna pengar så jag kan köpa hus? Borde jag inte gifta mig? Skaffa barn? Köpa just det, en bil?

Det kändes fint att se barn från ett barnhem leka med barn som har det ännu sämre. Men samtidigt känns det tungt. Jag gråter inombords. De stora röda fläckarna på kropparna, de ständigt gråtande barnen gör mig upprörd och ledsen. Men samtidigt ser jag en glädje hos dem när de får besök från andra barn så de kan leka med någon. På terrassen ligger en liten pojke som endast är dagar från döden. Det känns konstigt. Han har inte börjat sitt liv och snart är det slut. Detta besök tog väldigt hårt på mig.

Nej, jag vill arbeta med barn, som är så oskyddade och oskyldigt drabbade. Jag känner ingen frid här hemma. Som tidigare nämnt så kändes det mycket bra att åka till Filippinerna och hälsa på fadderbarnet. Jag fick en respons från Ronna och även andra barn. De blev så glada över det lilla.

Ännu en gång så lider jag av dessa kontakter. Men samtidigt stärks jag inombords och känner att jag vill hjälpa till ännu mer. Var börjar jag? Hur kan jag?

I början av resan år 2000 besökte jag ett litet barnhem i norra Thailand. Det drevs på kristen grund mitt i det buddhistiska 6

”Ta seden dit man kommer”

I många kulturer i Asien anses det vara mycket oartigt att visa någon sina fotsulor, eftersom fötterna är en ören kroppsdel som berör den smutsiga marken.

Att räkna någon vänster hand kan orsaka en mindre katastrof, eftersom den handen i många länder används till att torka sig med efter toalettbesök och följaktligen betraktas som ören.

Än värre blir det om man klappar någon på huvudet (även barn) i främst Sydostasien. Detta gäller såväl med vänster som höger hand. Det anses nedsättande, då huvudet är den värdefullaste delen av kroppen i de flesta asiatiska kulturer.

Att trampa på en thailändsk sedel, som har en bild av kungen som anses helig, är en ren katastrof. En smutsig fot på kungens huvud är inte bra.

Att ge och ta emot saker görs bäst med båda händerna, annars kan det anses vara oartigt.

Får man en present i östra Asien bör man inte öppna det i givarens närvaro, eftersom man då kan genera givaren om presenten inte är dyrbar, även om det är det bästa givaren har råd med. Det kan tolkas som att presentens materiella värde är viktigare än själva tanken bakom givandet och därmed anses man vara väldigt materialistisk.

Något som anses mycket viktigt i Asien är att ha ”stort ansikte”. Detta kan vara svårt att förstå för västerlänningar, men det betyder att ha mycket prestige. Många familjer, även fattiga sådana spenderar utan blygsamhet mycket pengar på bl.a. stora bröllopfester, för att ”vinna ansikte”. I många asiatiska länder svarar man heller aldrig nej utan istället jakande på en känslig fråga. Detta 7

innebär inte att personen nödvändigtvis håller med dig, det är mer ett uttryck för att personen hört dig. Detta har att göra med att man inte ska ”förlora ansiktet”. Det händer ofta då man frågar t.ex. efter vägen att personen inte vet, men hellre visar sin goda vilja och chansar på en färdriktning för att inte ”förlora ansiktet”. Det händer även att de bara ler och ser ut som om de inte förstod frågan. Man måste försöka acceptera detta. Man borde inte visa ilska. Att visa ilska gör att man uppfattas som en barbar och givetvis ”förlorar ansiktet”.

Många turister respekterar inte de lokala klädeskulturerna. Man ska klä upp sig när man besöker myndigheter. Man blir bättre bemött om man respekterar landets kultur genom klädseln. Undvik att ha flipp-flopp sandaler, shorts och bara axlar i större städer. Bar överkropp är otänkbart. Man bör klä sig lite mer strikt när man anländer till ett nytt land. Pass- och tulltjänstemän kan vara oförsänkda mot personer som kan uppfattas som ”hippies”.

Det är mycket vanligt att man byter visitkort vid alla möjliga tillfällen.

Ett snabbt och bra sätt att bli accepterad i främmande kulturer är att äta den lokala maten. Men lämna inte dina ätspinnar stående rakt upp ur matskålen. Det påminner om rökelsepinnar som man bränner för de döda och det är en känslösam dödssymbol man bör undvika.

I många u-länder brukar inte folk köa riktigt som vi är vana vid utan de flesta bufflar sig fram så gott de kan och det kan ibland vara helt hopplöst för en västerlänning att få något gjort. Enda sättet är ofta att få någon annan att göra sitt ärende eller försöka tränga sig fram själv.

Dennis Thern

Thailand

Thailand ligger i sydöstra Asien och är kanske mest känt för oss som ett populärt turistmål. Landet ligger i en tropisk zon och har därför ett fuktigt klimat med höga temperaturer året om. Varmast är det strax innan regnperioden som infaller mellan maj och oktober. Då det kan bli uppåt 40°.

Till ytan är Thailand ungefär lika stort som Frankrike och har 62 miljoner invånare. I huvudstaden Bangkok bor nästan 10 miljoner människor om man räknar med förorterna. 57% av arbetsstyrkan är involverad inom jordbruket, 17% inom industrin, 15% inom servicesektorn och 11% inom handelssektorn. En mycket viktig inkomstkälla är turismen, vilken beräknas omsätta runt 50 miljarder kronor om året.

Ett problem som landet fått i samband med turismen och fattigdomen är den utbredda prostitutionen. 2 % av Thailands befolkning försörjer sig genom att sälja sin kropp, vilket motsvarar lite mer än 1,2 miljoner människor. Tragiskt nog är det många barn som tjänar pengar på detta sätt. Enbart i Bangkok tror man att det finns över 30.000 prostituerade barn som är under 15 år. Prostitution har dock

varit olagligt i Thailand sedan 1960-talet. Alla barn i Thailand har rätt till 12 års gratis skolgång. För många skolbarn i Thailand är det dock självklart att efter skolan åka direkt till familjens lilla gatukök, kiosk eller tidningsstånd för att hjälpa till. Efter att ha stått och lagat mat i sin skoluniform ett par timmar så sätter de sig sedan och gör läxorna. Så ser det ut på marknader, shoppingcenters och på andra ställen. För många familjer blir det inte många kronor över.

De flesta thailändare talar thai och bekänner sig till Teravada buddhismen. Munkväsendet har stor respekt i samhället, alla manliga buddhister bör under minst en period i livet prova på att leva som munk.

Thailand är det enda land i Sydostasien som aldrig varit koloniserat. Landet har varit självständigt sedan 1200-talet med undantag för korta perioder när de underkastades grannlandet Burma och under andra världskriget när Thailand ockuperades av Japan.

Det finns spår av mänskliga bosättningar som är 40.000 år gamla, men det var först 1238 som det första thai riket bildades. På 1400-talet infördes det förvaltningssystem som var i bruk ända tills i början 1900-talet och som fortfarande präglar det Thailändska samhället. Kungen stod högst upp i en strikt hierarki och med rangordnade tjänstemän under sig efter hur mycket mark de ägde. På så sätt stod kungen på god fot med alla tjänstemän i riket.

Under kungarna Mongkut och Chulalongkorn (1868-1910) ökade intresset för teknik och idéer från västerlandet i

Generellt Asien:

Enligt ILO lönearbetar 250 miljoner barn i åldern 5-14 år i världen. 61 % av dessa finns i Asien. 1 miljard människor i asien lever på mindre än 1 dollar per dag.

hovet och i övriga samhället. Chulalongkorn, som kallas "det moderna Thailands fader" införde statliga skolor och moderniserade förvaltningen.

Under början av 1900- talet ökade produktionen och exporten av ris i Thailand och landets välbestånd tilltog. Spänningar uppstod mellan kungen och landets alltmer byråkratiska elit, resultatet blev en kupp där man försökte störta den enväldige härskaren. Det misslyckades, men 20 år senare blev landet en konstitutionell monarki efter en oblodig kupp. Detta var slutet på en 700 år gammal absolut monarki och skulle följas av en del oroligheter. Det har genomförts 17 stycken militärkupper i Thailand på 1900-talet, de flesta oblodiga.

Styret hamnade efter reformen hos en europeiskt utbildad skara inom statsförvaltningen, främst militären. Efterhand blev det en marskalk Phibun Songkhrum som hade största makten. Under andra världskriget samarbetade Thailand med Japan och hamnade under en mycket mild japansk ockupation. Men missnöjet växte bland folket och 1944 avsattes Phibun av en USA- stödd mostånds rörelse.

Tiden efter andra världskriget var orolig. Visst var det demokrati, men de politiska partierna var svaga. Militären såg sin chans och tog makten 1947. Redan året därpå var Phibun tillbaka som ledare. Ekonomin var på väg uppåt, och när Koreakriget startade på 50-talet fick produktionen en bra skjuts. USA som såg Thailand som en bastion mot kommunisthotet i Sydostasien började stödja Thailand både militärt och

ekonomiskt. 1957 förlorade Phibun ett val efter att det varit tydligt att han fuskat med resultaten och den nya ledaren blev en generaldiktator vid namn Sarit Thanarat.

Den snabba ekonomiska utvecklingen fortsatte, Japan började göra stora investeringar och det tilltagande kriget i Vietnam gav Thailand stora fördelar som varuleverantör. USA fick bygga flera militärbaser och byggde samtidigt ut vägnätet och annan infrastruktur i landet. Ledaren Sarit dog 1963 och nya generaler tog över. Trots kommunismens framgångar i grannländerna fick vänstern aldrig riktigt fotfäste hos det Thailändska folket.

På 70-talet blossade dock studentprotester upp i Bangkok efter att Amerika beslutat sig för att dra sig ur Vietnamkriget och försöka få bättre kontakt med Kina. Den ekonomiska uppgången avstannade och oro skapades hos det thailändska folket. Studentprotester mot regimen ledde slutligen till militärdiktaturens sammanbrott 1973.

Nu bildades nya partier i snabb takt, och förutom studenter började även bönder, munkar och arbetare att organisera sig. Regeringen gjorde dock lite för att förverkliga kraven på reformer. Hösten 1976 installerades en militärledd regering vilket åter satte punkt för demokratin. En general Prem Tinsulanonda sattes in som regeringschef år 1980. De nära kontakterna med USA återupptogs, politiska fångar frigavs och olje- och gasfynd gav en viss ekonomisk optimism efter några knackiga år.

Demokratin återupprättades 1988 när man för första gången sedan 1976 hade en

folkvald
regeringschef.
Det var ett
högerparti med
en Choonovan
som ledare som
vunnit över
Thailands
äldsta parti
kallat det
”Demokratiska
partiet”. En oro
växte fram när

man började märka av de negativa effekterna av den nya politiken: inflation, korruption, trafik- och miljöproblem osv. Man hade misstroendeomröstningar och höga officerare visade sig också vara emot det nya styret. Tillslut genomfördes en ny oblodig kupp där konstitutionen upphävdes. I mars 1992 hölls parlamentsval. Det resulterade i en koalitionsregering med fem partier, men när ingen kunde få fram en trovärdig regering övertogs premiärposten av Suchinda Kraprayoon. Denna gång blev det en kraftig reaktion från folket som krävde en folkvald ledare. Protesterna fortsatte hela våren, och slogs slutligen ner med våld. Minst 100 personer tros ha dödats under tre dagars oroligheter. Kungen ingrep, Suchinda avgick och en övergångsregering tillsattes.

Hösten 1992 fick det gamla Demokratiska Partiet flest röster och ledaren Chuan Leekpai blev premiärminister. Man genomdrev reformer, exempelvis sänktes röståldern från 20 till 18 år och det blev förbjudet för senatorer och ministrar att åtnjuta ekonomiska förmåner från myndigheter och statliga företag.

En misstroendeförklaring riktades mot regeringen 1995 efter att de misstänkts för korruption. Parlamentet upplöstes och nyval hölls två månader senare.

Bangkok heter egentligen:

*”Krungthep mahanakhon bowon
ratanakosin mahintara ayuthaya
mahadilok popnopparat ratchathani
burirom udomratchaniwet
mahasathan amonpiman
avatansathit sakkathatitya*

Fritt översatt till engelska betyder detta alltså:

*”Great city of angels, the repository and
divine gems, the great land unconquer-
able, the grand and prominent realm, the
royal and delightful capital city full of nine
noble gems, the highest royal dwelling and
grand palace, the divine shelter and living
place for reincarnated spirits”*

Förkortas i dagligt tal till
”Krung Thep” (city of angels)

Fakta Thailand

Yta: 513 115 km²

Huvudstad: Bangkok

Medeltemperatur:
Bangkok 30°C (april) 25°C (dec.)

Tid: svensk tid +7 timmar

Invånare: 62,7 milj.

Invånare/km: 116

Nativitet: 1.8 %

Mortalitet: 0.7

Befolkningstillväxt: 1.1 %

Medellivslängd: Kvinnor 72, män 67

Skolgång:
Obligatorisk grundskola 9 år

Läs och skrivkunnighet: 94 %

Språk: Thai officiellt språk, utöver det talas bl.a. kinesiska dialekter, malajiska och khmer

Religion: buddhister 94 %, muslimer 4 %, övriga 2 %

Folkgrupper: Thaifolk (inklusive lao) 80 %, kineser 12 %, malajer 4 %, khmerer och övriga 4 %

Nationalitetsbeteckning: Thailändare

Myntenhet: Baht

Sysselsättning: Jordbruk och fiske 45 %, industri och byggverksamhet 22 %, handel 13 %, transporter och kommunikationer 3 %, service och övrigt 17 %

BNP/capita: 2 896 US dollar

Export: Kretskort, datorer, kläder, räkor, gummi, ris.

Import: Maskiner, fordon, stål, bränsle, kemiska produkter.

Intryck Thailand

Thailand är det stora turistlandet i Sydostasien! Långa fina badvänliga stränder, intressanta kulturminnen, djurrika nationalparker och mycket mer lockar 10 miljoner turister om året.

Tyvärr finns en mycket mörk baksida i Thailand. Prostitution, barnprostitution och utbredd korruption försätter landet i en svår situation. Miljoner vuxna och barn är HIV-smittade eller döende i Aids.

Jag hamnade på ett barnhem i norra Thailand som tog hand om barn döende i AIDS. Där bodde runt 20 barn i åldern två-fem år som hade tak över huvudet och någon som tog hand om dem. De hade dock väldigt lite smärtstillande medel och inga bromsmediciner. Det kändes inte rätt. De hade blivit smittade genom slarvigt och

omoraliskt beteende från sina föräldrar. Pappan har besökt prostituerade och blivit smittad. Han tar med sig smittan hem till frun som blir smittad. Barnet blir smittat helt oskyldigt! Grymt. När jag besöker dem leker flera av dem som alla barn gör, men många ligger ned döende i svåra smärtor. Vad kan jag göra? Inget. Känns ruttet. Jag mår inte bra av detta.

Thailands huvudstad Bangkok är som en kokande gryta med mycket trafik och tung smog. Det är en otrolig mix av rika och fattiga. Många har det bra men många har det också riktigt dåligt. Det finns flera slumområden, dock inte lika många som i till exempel Manila på Filippinerna. Tiggare och limsniffande barn blir allt fler. Många fattiga tjejer (även killar) lockas in i prostitutionen som finns överallt i Thailand. Välkända områden lockar till sig lokala och utländska sexköpare, en tragisk baksida för landet. För många unga fattiga finns dock väldigt få möjligheter. Allt yngre ungdomar säljer sina kroppar för att överleva. Asienkrisen från 1997 sätter fortfarande djupa spår i ekonomin. Förhoppningsvis kan landet och regionen på sikt jobba bort dessa mörka baksidor.

DENNIS THERN

Burma

(Myanmar)

Burma, som ligger i Sydostasien har fått sitt namn efter folket burmaner som utgör två tredjedelar av landets befolkning. 1989 bytte Burmas styre namn på landet till Myanmar eftersom man ansåg att det gamla namnet diskriminerade de invånare som inte är Burmaner.

Det handlar alltså om 100-200 nationella minoriteter och stamfolk som tillsammans utgör 32 % av befolkningen. Det officiella språket är Burmanska som även talas av minoritetsgrupperna, men de har även sina modersmål kvar. Engelska används också, fast då inom affärlivet och förvaltningen.

Namnet Myanmar används numera i internationella sammanhang, men här i Sverige säger vi fortfarande Burma.

Landets klimat är tropiskt, men kan ändå få uppleva snö i de allra nordligaste bergsområdena i januari och februari.

De folkgrupper som idag finns i Burma har invandrat i etapper från långt före Kristi födelse fram till slutet av 1700-talet. De har levt åtskilda och utvecklat sin egen kultur och särart. Från 900-talet och framåt har Burmanerna varit i majoritet och dominerat både politiskt och kulturellt. Tre gånger har de lyckats förenas till ett rike, för att sedan splittras igen på grund av krig. Efter att Burma enats för tredje gången pågick strider med det Brittiska Ostindiska kompaniet och 1885 hade hela landet erövrats och blivit en del av det Brittiska Indien.

Burmanerna protesterade, men det var först på 1930-talet som en verklig motståndsrörelse kunde växa fram. Det förekom oroligheter och strejker riktade mot kolonialstyret varpå Britterna försökte blidka Burmanerna med ökat självstyre. De fick ett eget parlament genom allmänna val 1936 och en egen premiärminister 1937.

Den egentliga makten låg dock fortfarande kvar hos den Brittske guvernören. Under andra världskriget lovade japanerna att hjälpa Burma, vilket man också gjorde och efter ett antal räder mot Britterna kunde Burma utropas till en självständig stat. Men snart vände man sig till Britterna om hjälp istället eftersom det nu var Japans kejserliga armé som höll makten i Burma och utsatte landet för brutala övergrepp.

Britterna kom till undsättning och 1945 hade Burma återerövrats. Britterna ville ha fortsatt inflytande över Burmas politik när man tyckte att det fanns för mycket

kommunistiska inslag i rörelsen som skulle ta över styret. Nya uppror tillkom och i januari 1948 var Burma helt självständigt.

Den nya regimen lånade mycket från den brittiska arbetarrörelsen och även från skandinavisk socialdemokrati. Under andra halvan av 50-talet försvagades regeringens ställning.

Trots att man genomfört en jordreform saknade nästan hälften av bönderna egen jord. Ekonomin hade fått bakslag och lett till att folket fått försämrad levnadsstandard. Gerillakrig hade pågått sedan självständigheten, de som tagit till vapen var minoritetsfolken och kommunisterna. Det förekom även slitningar inom regeringen, och slutligen 1958 gav regeringschefen U Nu upp. General Ne Win blev den nye ledaren. Efter två år valdes U Nu tillbaka igen och började diskutera eventuellt vidgat självstyre med minoritetsgrupperna. Militären var rädd att detta skulle leda till den burmesiska statens upplösning, plus att man ogillade U Nus försök att locka utländska företag till Burma eftersom det stred mot deras socialistiska idéer. Så tog general Ne Win tillbaka makten i en militärkupp, och något som kallades "burmesisk väg till socialism" inleddes. Burmas Socialistiska parti blev det enda tillåtna partiet, allt inom sikte förstatligades och ekonomin kördes i botten.

Under 70-talet var det så illa att en livsmedelskris hotade, och vid flera tillfällen utbröt oroligheter. 1987 tvingades Burma ansöka hos FN om status som minst utvecklat land (LDC- Last Developed Country) Detta innebar en nationell förudmjukelse när de antogs och bidrog till en massrörelse för demokrati och mot socialism. Initiativet hade tagits av politiskt aktiva studenter, som i 1988 demonstrerade i huvudstaden mot militärstyret. De möttes

av våld och flera människor dödades. Regeringschefen pensionerades på grund av sin höga ålder, men var ändå den som fortfarande hade makten genom de nya ledarna. Massdemonstrationerna i landet fortsatte och militären svarade med att skjuta tusentals demonstranter.

Så bildades politiska gruppen NLD (National League for Democracy) under ledning av nationalhjälten Aung Sans dotter, Aung San Suu Kyi. Oroligheterna fortsatte, människor sköts när de protesterade mot regeringen och tusentals gick under jorden. Våren 1989 lovade man att ordna fria val och lämna makten till en demokratiskt vald regering. Politiska partier fick registrera

sig, men Aung San Suu Kyi sattes i husarrest och kunde därför inte kandidera i parlamentsvalet. NLD vann i alla fall en övertygande seger och gjorde anspråk på regeringsmakten.

Militären började nu slingra sig och sa att de skulle överlämna makten när landet fått en författning som godkänts av alla folkgrupper. Konflikten trappades upp, och under sommaren och hösten greps flera tusen politiska aktivister. Ett par hundra av dem dömdes till långa fängelsestraff. 1991 fick Aung San Suu Kyi Nobelspris för hennes mångåriga ickevåldskamp för demokrati. Först 1995 blev hon frisläppt från husarresten, men hon har fortfarande begränsad rörelsefrihet. Militärjuntan styr fortfarande Burma genom dekret.

Trots förhållandevis hög läskunnighet på över 80% så är det väldigt många som inte avslutar sina studier i grundskolan.

En siffra som nämns är att endast en tredjedel avslutar skolan. Många anser att det räcker med att kunna läsa och skriva. Universitetet som varit stängda sedan slutet av 1996 efter studentuppror öppnade i juli 2000 på försök, men långt utanför städerna. Politiska massmöten får bara hållas med speciella tillstånd vilket sällan ges. I Burma finns 1700 politiska fångar varav 700 hålls av direkta "säkerhetsskäl".

Burma är det land i Sydostasien som påverkats minst av väst och har en rik egen kultur. Det första man märker är att de flesta män och kvinnor bär en långkjol som kallas

"longyi" istället för byxor. Skolpojkar i kjol? Kontorsarbetare i kjol? Visst! De enda som inte bär longyi är i stort sett militär och polis. Fler och fler ungdomar använder jeans men det är mycket begränsat.

De flesta kvinnorna använder "thanakha", dvs. en kräm framställt av bark från ett träd med samma namn. Krämen smetas in i ansiktet som en kombination av solskydd, smink och hudkräm. Det är lite lustigt att se kvinnor överallt med gula "krigsmålningar," men samtidigt charmigt.

En annan viktig del i det vardagliga livet är tjejnerna som förväntas hjälpa till i allt större utsträckning i familjearbetet, redan vid 6-7 års ålder. Hämta vatten, göra ärenden, städa med mera är en del av hennes plikter i hemmet. Många måste hjälpa till med familjeförsörjningen och börjar arbeta på familjens risfält tidigt. Andra tar arbete som sömmerska eller tillverkar den lokala cigarett "cheroots".

Barnarbete är mycket vanligt i Burma, men

oftast i form av att hjälpa familjen. Man ser dock också många barn som arbetar vid tempel och andra turistattraktioner med försäljning eller med att sopa gator.

De flesta i Burma är Buddhister. Pojkar eller män förväntas leva som munkar i

tempel två gånger i sitt liv, en gång i åldern 5-15 år som novis och sedan någon gång efter det man fyllt 20 år som munk. Det är enligt tron bra för familjen om deras söner gör detta, även om tiden som de lever på detta sätt har förkortats. Numera räcker det att man gör det en vecka eller liknande. Helst skall man dock göra det tre månader. Detta är ett mycket seriöst inslag i det dagliga livet. 50% av kvinnorna lever som nunnor någon gång under sitt liv. Det är dock inte lika högt prioriterat av familjerna, men anses fortfarande vara en merit.

Både munkarna och nunnorna är mycket vanligt inslag i gatubilden i Burma. De går sina rundor för donationer i form av pengar och mat, oftast på långa led i grupper om 15-20 personer i sina traditionella dräkter. Männerna i orange eller brun dress och kvinnorna i rosa. Alla har rakade huvuden.

Att landet är en militärdiktatur ses givetvis på som ett allvarligt problem som de ofta kritiserar för. Saker som kanske drabbar befolkningen mer direkt är exempelvis vattenbristen. Mer än hälften av befolkningen har inte tillgång till rent vatten. Fattigdom och ignorans har gjort att antalet HIV-smittade ökat kraftigt och beräknas numera uppgå till över en halv miljon.

Krama är namnet på den rutiga bomullsschal som nästan alla i Burma använder. Antingen på huvudet, runt halsen eller knuten runt midjan om de badar. Det finns lite finare varianter som tillverkas i silke eller silke blandat med bomull.

Thanaka

En mycket vanlig syn i Burma är att alla människor har en slags gulaktig kräm i ansiktet. Den kallas för Thanaka och tillverkas av den mjuka barken från Thanaka trädet. Man smular ner barken med lite vatten och så har man en pasta som används på ansiktet och kanske resten av kroppen. En del kvinnor smörjer in hela kroppen innan de går och lägger sig ! Thanaka används både som hudlotion, solskydd, parfym och smink.

Fakta Burma

Mortalitet: 1,0 %

Befolkningstillväxt: 2,1 %

Medellivslängd: Kvinnor: 61 år

Män: 58 år

Skolgång: Femårig obligatorisk grundskola

Läs o skrivkunnighet: 83 %

Språk: Burmanska officiellt språk, olika minoritetsspråk, engelska.

Religion: Buddhister 87 %, kristna 6 %, muslimer 4 %, hinduer: 1 %, övriga 2 %

Folkgrupper: Burmaner 68 %, Shan 7 %, Karen 6 %, Arakaneser 4 %, övriga 15 %

Yta: 678 000 km²

Huvudstad: Rangoon

Medeltemperatur: 30,5°C (april)
24,8°C (januari)

Tid: svensk +5,5 timmar

Invånare: 48 miljoner

Invånare/km: 70

Nativitet: 3,1 %

Nationalbeteckning: Burmes

Myntenhet: Kyat

Sysselsättning: Jordbruk 69 %, industri 7 %, handel 9 %, service 10 %, övrigt 5 %

BNP/capita: 2399 US dollar

Import: Råvaror, maskiner, transportutrustning, byggnadsmaterial

Export:

Teak, ris, baljväxter, gummi, trä

Kambodja

Kambodja är knappt hälften så stort som Sverige och ligger på den sydvästra delen av den indokinesiska halvön. Landet angränsar till Vietnam, Laos och Thailand. Klimatet är tropiskt med en regnperiod som sträcker sig från maj till november.

På 800- talet bildades det kända Angkorriket på som kallas för Khmerernas högkultur.

De utvecklade försvar, polis, rättssystem och byggde staden Siem reä. Man hade även ett avancerat bevakningssystem. 1100 byggdes det välkända Angkor wat templet. Samtidigt infördes ett statligt välfärdssystem. På 1200 talet började Angkorriket falla. Det plundrades av thailändska erövrare, och slutligen föll det helt.

Fram till 1800 - talet tvingades Kambodja att alltmer underordna sig grannarna Thailand och Vietnam. Man sökte hjälp hos Frankrike vilket resulterade i att landet blev en hårt beskattad risproducerande fransk koloni. Först vid japanska ockupationen under andra världskriget utvecklades en självständighetsrörelse i landet. När japanerna var på väg att förlora kriget utropades ett självständigt Kambodja med Norodom Sihanouk som kung. Detta varade dock endast några månader, sedan återvände fransmännen. I slutet av 40-talet använde Frankrike Kambodja som bas för sitt krig mot gerillan i Vietnam vilket drev fram ökade krav på självständighet. Förhandlingar inleddes mellan Sihanouk och Frankrike och så fick Kambodja sin självständighet den 9 november 1953. Sihanouk bildade massrörelsen "Folkliga socialist partiet" som kom att totalt dominera landet. Han satt vid

makten 1953-1970 och gav under denna tid Kambodjanerna v i s s a grundläggande rättigheter. Han b a l a n s e r a d e mellan politiska ytterligheter när

han dels värnade om kungamakten och gamla traditioner, samtidigt som han höjde skatterna, förstärkte utrikeshandeln och bankerna plus att han släppte in vänsteranhängare i regeringen. Sihanouk drev en aktiv utrikespolitik som skulle skydda Kambodja från den amerikanska imperialismen i Vietnam och tillät Nordvietnam tillsammans med den Sydvietnamesiska gerillan upprätta baser i Kambodja.

För att driva ut kommunistgrupperna ur landet började USA bomba Kambodja år 1969. Både vänstern och högern i landet började bli missnöjda med deras ledare som börjat använda brutala metoder för att tysta oppositionella röster. Så när Sihanouk var utomlands var premiärminister Lon Nol snabb med att avskaffa monarkin och införa en republik som hade USA:s stöd. Följden blev inbördeskrig.

Sihanouk fick stöd av Nordvietnam och en gerillagrupp vid namn Röda Khmererna. Bland dessa fanns den framtida tyrannen Pol Pot. Amerikanerna inledde ett bombkrig mot Röda Khmererna som blev förödande för den civila Kambodjanska befolkningen och mer eller mindre drev bönderna till att gå med Röda Khmererna för att krossa

amerikanerna. Mellan 500.000 och en miljon dödsoffer krävdes i striderna 1970-1975. Trots Amerikanernas stöd förlorade premiärminister Lon Nol kriget och i maj 1975 marscherade Röda Khmererna in i huvudstaden Phnom Penh. Sihanouk sattes i husarrest, stadsbor evakuerades till landsbygden där de sattes i arbete.

något om socialism och några marknadsekonomiska reformer genomfördes.

1993 arrangerade FN val i Kambodja till parlament och en ny författning. Hela 90 % av alla registrerade

Akademiker, tjänstemän, poliser, militärer och lärare greps och många av dem avrättades. Det blev dödsstraff på bland annat att klaga, sörja döda anhöriga, inte jobba tillräckligt hårt, hamstra mat och att utöva religion. Pengar avskaffades, industrin fick förfalla och utrikeshandeln reducerades till byteshandel med vänligt sinnade nationer. Man hade storslagna planer om hur man skulle organisera bevattningsystem med dammar och kanaler, men eftersom man avrättat nästan alla ingenjörer kollapsade byggnadsverken.

Mellan åren 1975-1979 utsattes det Kambodjanska folket för grymheter och brutala övergrepp. De sattes i arbetsläger som torterade de flesta till döds, de dog av utmattning, misshandel, sjukdomar, avrättningar och svält. Exakt hur många som avled totalt finns inga säkra siffror på. Enligt den Vietnamstödda regimen som efterföljde handlar det om 3 miljoner, enligt USA 1,2 miljoner och enligt Röda Khmererna själva 800.000. Det var Vietnam som i slutet av 1978 invaderade Kambodja och drev ut Pol Pot. I januari 1979 utropades folkrepubliken Kampuchea som organiserades efter Vietnamesisk socialistisk modell. Skolväsendet, infrastrukturen och industrin började sakta byggas upp igen. Gerillakrig och brist på arbetskraft var några av problemen. 1989 fick Kambodja en ny författning som inte längre nämde

väljare deltog och vinnaren blev Sihanouks son prins Norodom med sitt parti FUNCINPEC (förenade nationella fronten för ett oberoende, neutralt, fredligt och samarbetsvilligt Kambodja). De fick 40 % av rösterna medan det kommunistiska CPP (Kambodjanska folkpartiet) fick 38 %. Landet fick en ny författning och ett nytt parlament, regeringsbildandet utmynnade till en koalition ledd av en premiärminister från varje parti.

FN insatsen som kostat 2.8 miljarder dollar och då var den största i FN:s historia ansågs lyckad. Tyvärr uppstod snart konflikter och det politiska våldet trappades upp. Ett viktigt element i stridigheterna var Röda Khmererna.

Frontfiguren var Khieu Samphan, men Pol Pot fanns fortfarande kvar i organisationens näste någonstans i gränstrakten mellan Thailand och Kambodja. I mitten av 90-talet började regeringssidan bemöta Khmerernas krigsföring med löften om amnesti till avhoppade gerillasoldater. Det visade sig vara en framgångsrik taktik för att få slut på våldet. Man ville istället utnyttja de hårdföra krigarnas kompetens, vilket innebar att krigsförbrytare slapp undan rättvisan. För det Kambodjanska folket var detta ett slag i ansiktet eftersom de flesta har en eller flera släktingar eller vänner som mördats under Röda Khmerernas styre.

Sommaren 1997 uppkom motsättningar inom gerillans högsta ledning. Det hela slutade med att Pol Pot mördade sin före säkerhetschef och fängslades av Röda Khmererna som sedan dömde honom till

livstids fängelse. Pol Pot avled av en hjärtattack den 15 april 1998 i gerillafästet i Anlong Veng, och med honom dog också en möjlighet att få klarhet i Kambodjas blodiga historia.

så dör vart femte barn innan de fyller fem år. Endast var fjärde person på landet har tillgång till rent vatten och var tjugonde har tillgång till toaletter.

Det kommer ta lång tid innan man kommer ur den svåra ekonomiska och politiska situationen. Halva statsbudgeten kommer från utländska källor. Landet är djupt korruperat och brottsligheten är hög trots förbättringar.

Omskakad efter många års konflikter så förbättras ekonomin gradvis, men Kambodja är fortfarande ett av Asiens fattigaste länder.

Fattigdomen märks inte fullt ut om man bara besöker huvudstaden Phnom Penh eller Siem Reap som är den stad som ligger närmast landets stora attraktion, tempelruinerna Angkor Wat. Men 40% av befolkningen anses vara fattiga och genomsnittslönen i landet är under 300 dollar per år. En polis tjänar till exempel 20 dollar i månaden, men korruptionen är väl utbredd. Man ser ofta poliser stoppa motorcyklar eller bilar utan någon egentlig anledning. Efter att ett par sedlar bytt hand kan fordonet fortsätta sin färd. Poliser erbjuder ofta sin skyddsservice till turister på landet mot betalning (utan kvitto).

På landsbydgen, där 85% av befolkningen bor kan man direkt se att människorna lever under ekonomiskt svåra förhållanden. Jordbruk dominerar och alla i familjen hjälper till för att det ska komma in lite pengar. Därför ser man tidigt på morgonen småbarn arbeta ute på fälten där de sliter hårt ett par timmar innan det är dags att gå till skolan.

Ett tydligt tecken på fattigdom är alla barn som springer omkring nakna med uppsvullna magar. Spädbarnsdödligheten är bland de högsta i Sydostasien, och på grund av fattigdom, sanitets-problem och sjukdom

Detta skapar naturligtvis stora problem. Var går man på toa? Inte allt för sällan ser man vuxna och barn göra det lite var som helst. Floderna är starkt förorenade tack vare att de används som toaletter. I samma vatten tvättar man sig och sina kläder. Detta skapar sjukdomar. Diarré är den vanligaste dödsorsaken bland barn.

En annan dödsorsak bland barn (och vuxna) är att de går på en landmina eller hittar en gammal bomb som inte detonerat. AIDS blir också allt vanligare bland barn. Denna sjukdom sprids ofta från pappan som uppsökt en prostituerad som varit smittad och sedan överfört sjukdomen på sin fru. Innan de blivit sjuka har de skaffat barn och babyer har då också blivit smittat.

Intryck Kambodja

Närmare 30 år av inbördeskrig, krig och militärkupper tog slut 1997 då andre premiärminister Hun Sen störtade förste premiärminister Ranariddh. Det politiska läget är fortfarande kärvt och en ny inre konflikt är aldrig långt borta..

Röda Khmererna och dess ledare Pol Pot utsatte landet för en hemsk terror under andra delen av 70-talet. Vietnam invaderade och styrde landet under ett decennium fram till 1989. I eftersvaret av det har det blivit ett svårstyr land där Röda Khmer gav upp sitt gerillakrig först på slutet av 90-talet.

Dessa 30 år av oroligheter har skapat svåra ekonomiska problem. 40 % av befolkningen anses vara fattig och genomsnittslönen ligger under 300 USD per år. Korruptionen är utbredd på alla nivåer i samhället.

Fattigdomen märks på alla barn som springer omkring nakna med uppsvullna magar. Spädbarnsdödligheten är bland de högsta i Sydostasien. Fattigdom, sanitetsproblem och sjukdom gör att var femte barn dör innan de fyller fem år. Endast var fjärde person på landet har tillgång till rent vatten. Var tjugonde person har tillgång till justa toaletter. Dessa problem skapar följdproblem, och en av de vanligaste dödsorsakerna bland barn är diarré.

Huvudstaden Phnom Penh har något färre invånare än Stockholm. Staden har 10 000 gatubarn. Det är en ohygglig siffra. Phnom

Penh är nog den stad som har flest synliga gatubarn. Manila på Filippinerna har förmodligen fler men de syns inte på samma sätt där.

Barnen tigger pengar. Utanför hotell, restauranger och turistattraktioner samlas de. Några försöker sälja något. Detta tiggeri och försök till försäljning är inte bara riktad mot utländska turister.

Skall man hjälpa dem? Hur? Tyvärr visar undersökningar att hela 70 % av gatubarnen använder någon typ av

drog. Många sniffar lim. Vid en återvinningsstation för läskburkar träffar jag på en del barn. Det är mitt i natten, men trots det finns här ett dussintal barn samlade, de flesta är pojkar. Några sover på marken. Andra har precis varit och köpt lim för att sniffa. Känner försäljaren någon ånger? Han vet säkert vad limmet skall användas till. Men han försöker säkert bara tjäna sitt levebröd.

Klockan är inte ens fem på morgonen och barnen sniffar lim. Kanske är det för att kunna somna? En av pojkarna, Chu, kunde inte bo kvar hemma. Pappan hade dött och mamman klarade inte att försörja familjen.

Chu känner en trygghet i gruppen, eftersom de ser efter varandra. De tigger, letar burkar för pantning eller bara hänger. Ibland blir det en improviserad fotbollsmatch.

Angkor Wat

Under Angkor Wat perioden (802-1432) var Kambodja något som kallas för Khmer väldet. Detta rike sträckte sig mycket över det som idag är Vietnam, Laos och Thailand. Man byggde under den här tiden en enorm tempelstad, och ruinerna av detta räknas idag som ett av världens mäktigaste byggnadsverk.

Skall jag fota? Jag visar kameran och försöker få ett godkännande. Det är inte svårt. De är yra, eller t.o.m. höga, av limmet. De verkar nästan glada över att få posera. De garvar in i kameran. Det känns vidrigt. Jag skall försöka dokumentera ett problem, barnen visar att det är okay att fota. Men de skrattar. Det känns inte verkligt. Men de bryr sig inte. De är inne i sitt rus. De är nöjda med sin verklighet, i alla fall för tillfället. I själva verket mår de inte bra alls.

De följande nätterna sover jag dåligt, jag har en del mardrömmar. Dessa har visserligen följt mig ett tag efter de tunga malariatabletterna jag tar. Men nu fylls dessa på av dessa problem man ser. Jag har svårt att koncentrera mig på annat än att titta på gatubarn ett par dagar. De tigger, letar sopor, säljer något. En del är nakna, en del "bara" skitiga. De som ser rena ut är de som försöker sälja något. Oftast någon souvenir eller något hembakat tilltugg.

Runt en liten offerplats sitter en del barn och vuxna och säljer blommor och andra offergåvor. De barn som tigger här blir

gång på gång bortkörda av polisen.

Vad har dessa barn för framtid? De bor på gatan, sniffar lim och k ä n n e r trygghet på gatan. Man trampar nästan på dem var man än går kvällstid på de dåligt upplysta gatorna. Sådant oroar mig. Jag har sett en del gatubarn förut, men här är det fler. De ligger v e r k l i g e n överallt. Jag tar illa vid mig. Historien med dess krig

förklarar en del av problemet. Men nu när det är över har landet en lång väg att gå. Korruption skapar ytterligare problem.

Några frågor som återkommer är: Kan utvecklingen stoppas och vändas? Hur skall det gå för barnen? Finns det någon framtid för dem?

Jag lider, och vill gärna hjälpa till, men var börjar man? Förhoppningsvis kommer landet få en uppräckning i politiken och i ekonomin. Förmodligen behövs ännu mer hjälp utifrån än de redan får.

Varje år sker
tiotusentals olyckor
med minor i världen.
Nio av tio är civila
offer. Var femte
dödsoffer är ett barn.

Att ställas ansikte mot ansikte med fattigdomen gång på gång är inte lätt. Det kan inte lämna någon oberörd. Men de flesta västerlänningar som jag kommer i kontakt med rycker på axlarna och turistar vidare. Inte deras problem tycker de. Andra tycker det är jobbigt att se, men samtidigt vet det inte vad de ska göra. Sen förtränger de problemet. Jag kan inte göra det. Mitt hjärta tål inte att se dessa barn lida.

Varje år sker tiotusentals olyckor med minor i världen. Nio av tio av offren är civila. Var femte offer är ett barn.

Kambodja, Afghanistan, Angola, Bosnien och Laos är några av de hårdast drabbade länderna. Dessa minor är ett allvarligt problem i Kambodja. De hindrar allvarligt möjligheterna att utveckla landet efter de tre decennier långa oroligheterna. Ingen vet hur många minor som lagts ut. Man beräknar dock att det ligger mellan fyra till sex miljoner personminor kvar i risfälten i vägrenen, i skogen och på fler ställen.

Det gör det ännu svårare att komma tillbaka ur fattigdomen. Man kan inte odla de livsnödvändiga grödorna. Man har inte maskinerna som skall rensa fälten från minor. Men barnen förstår naturligtvis inte detta. Hur kan man hindra barn från att leka?

Uppemot 40 000 personer i Kambodja har förlorat en fot eller någon annan kroppsdel tack vare minor. En av 250 personer har fått amputera en kroppsdel. Varje dag drabbas

flera personer. Många av dem är barn, som inte har något med det tidigare kriget att göra.

Var man än reser i landet ser man barn och vuxna med ett eller inget ben. I ett land utan socialt skyddsnät blir det då svårt att slå sig fram.

Personminor är grymma. Det är svårt att inte bli ledsen när man ser barn utan ben. De lekte en oskyldig lek, de sprang på fel plats. Nu kan

de inte leka som andra barn längre. Dessa minor borde förbjudas helt!

Dennis Thern

Fakta Kambodja

Yta: 181 035 km²

Huvudstad: Phnom Penh

Medeltemperatur: Phnom Penh
26°C (jan) 29°C (juli)

Tid: svensk tid + 6 timmar

Invånare: 10.8 milj.
Invånare/km: 60

Nativitet: 4,3 %

Mortalitet: 1,5 %

Befolkningstillväxt: 2,8 %

Medellivslängd: Kvinnor 54,
män 51

Skolgång: Obligatorisk
grundskola 6 år

Läs och skrivkunnighet: 65 %
Språk: Khmer är officiellt språk

Religion: Theravadabuddhismen
är statsreligion , islam,
kristendom

Folkgrupper: Khmerer 89 %,
Vietnameser 6 % , Kineser 3 %
Cham 2 %

Nationalitetsbeteckning:
Kambodjan

Myntenhet: Riel

Sysselsättning: Jordbruk 60 %,
tjänster 41,1 % , industri 16,4 %

BNP/capita: 130 US dollar

Export: Trävaror, gummi,
sojaböner, majs.

Import: Maskiner, fordon,
petroleumprodukter,
konstfibertextilier, bomull

Laos

Laos är ett land som utan någon havskontakt ligger inklämd mellan Kina, Burma, Thailand, Kambodja och Vietnam. Till ytan är Laos ungefär hälften så stort som Sverige och är sparsamt befolkad med sina 5,4 miljoner invånare. Landet är kuperat och den största delen av ytan består av berg och högt belägna plataer. Floden Mekong utgör en gräns mot Thailand och har en stor betydelse både som transportled och för fiske.

Någon gång under 800 - 1100 – talet växte tre politiska och kulturella centra fram i landet som dominerades av Lao folket. Andra människor som bodde där var ett Thai talande folk från södra Kina som börjat bosätta sig vid Mekong floden redan på 600-talet. De tre rikena stod under Angkor rikets inflytelse i Kambodja. Det var därifrån Buddhismen infördes. När Angkor bröt samman på 1300- talet enades ett antal hertigdömen till ett rike som bildade Laos första kungadöme Lan Xang. Efter att kung Vongsas dött år 1694 utbröt en maktkamp som resulterade i att tre nya riken växte fram. I slutet av 1800-talet var de thailändska vasallstater.

Thailand tvingades 1893 överlämna områden öster om Mekongfloden till Frankrike, och

så blev Laos en del av Franska Indokina. Fransmännen avskaffade slaveriet och kontrollerade skattesystemet, men utöver det fick folket kontrollera landet och kungen satt kvar på tronen.

Någon laotisk nationalism växte inte fram förrän under andra världskriget när Laos hamnade under Japansk ockupation. Kungen passade då på att förklara Laos som en självständig stat. Efter japanernas nederlag återtog dock Frankrike makten, för att sedan låta Laos bli helt självständigt 1953. 1964 drogs Laos med i Vietnamkriget när USA började bomba norra Laos

för att komma åt vietnamesiska gerillans försörjningsled. Minst 75000 ton bomber fälldes över Laos under kriget, och hela jordbrukssamhället med en massa byar i norr förstördes. USA och Nordvietnam slöt ett fredsavtal 1973, och samma år undertecknades ett avtal om eldupphör i Laos huvudstad Vientiane. En koalitionsregering bildades under den

västinfluerade prinsen Souvannaphouma med flera ministrar från det kommunistiska Pathet Lao, men 1975 bröt nya strider ut. Det hela slutade med att kommunisterna tog kontroll över huvudstaden.

I december 1975 avskaffades monarkin och Demokratiska folkrepubliken Laos utropades. Prins Souphanouvong valdes till president och Phomvihan valdes till premiärminister.

Kommunistiska Laotiska revolutionära folkpartiet blev landets enda parti. Ca 200 000 laotier som inte delade ledningens politiska åsikter flydde till Thailand. Oppositionella sattes i omskolningsläger.

Man hade problem med ekonomin efter att många av de industrier fransmännen ägt hade bombats under kriget, och Laos led av akut brist på kvalificerad arbetskraft och kapital. Andra saker som försvårade utvecklingen av Laos var avsaknaden av vägar och kommunikationer. En socialistiskt statsstyrd ekonomi infördes som innebar att jordbruket kollektiviserades och näringslivet styrdes av staten. Detta medförde dock att Laos snarast gick tillbaka ekonomiskt under många år. Laos fick hjälp av Sovjet och Vietnam och var nästan beroende av deras bistånd. Samarbetet med Vietnam var omfattande och vietnamesiska styrkor fanns stationerade i landet.

1979 började man ta några steg mot reformer. Privata sektorn skulle få större frihet och experter som inte var knutna till partiet sattes in i förvaltningen för att göra systemet effektivare. Ett mer radikalt reformprogram

kom 1980. Nästan alla restriktioner gällande privat företagsamhet upphävdes, yngre reformvänner släpptes in i partitoppen men i grunden bestod det kommunistiska systemet. Laos fick sin första författning 1991. Den nämner inte någonting om socialism men slår fast att kommunistpartiet är landets ledande organ. Presidenten har den verkställande och nationalförsamlingen den lagstiftande makten. President sedan 1998 är Khamtai Sipphandone, det enda tillåtna politiska partiet är Laotiska revolutionära folkpartiet

Laos är ett utav världens fattigaste och mest underutvecklade länder där största delen av befolkningen är sysselsatt inom jordbruk. Endast 22 % av befolkningen bor

i städer och resterande 78 % befinner sig på landsbygden. Men, i ett så undervecklat land som Laos är även städerna mycket små jämfört med städerna i andra Asiatiska länder. Huvudstaden Vientiane med sina 250.000 invånare påminner om en sömrig småstad där tiden stått eller fortfarande står stilla. Vägarna är mycket dåliga, många av huvudgatorna i staden är grusvägar. I stora delar av landet fungerar elektriciteten bara några timmar under kvällen, och i många byar finns ingen el överhuvudtaget. Teve och telefon betraktas som lyx, landsbygden är mycket fattig. En stor del av befolkningen lever efter principen ”ur handen i munnen”, det vill säga att den inkomst man får ofta räcker för dagen men inte längre.

Laos har en hel del etniska minoritetsgrupper, exakt hur många finns

inga säkra siffror på. Myndigheterna menar att det finns 47, andra 68, och en mycket ambitiös utredning menar på att det finns 119 olika folkgrupper i Laos. Det hela beror väl på var man drar gränserna mellan de olika grupperna, men hursomhelst så finns det tre stycken så kallade huvudgrupper: Lao Lum, låglandsfolket som utgör ca 60 % av befolkningen, Lao Theung, de som bor en bit upp i bergen och utgör 23 % av befolkningsantalet Lao Sung, höglandsfolk som utgör resterande 17 %.

Många av dessa grupper har kommit från grannländerna och finns även kvar i bergen i dessa. Många har sina egna språk, traditioner och religioner. De flesta har även mycket vackra dräkter till vardags som de också bär inne i större samhällen, medan andra bär västerländska kläder.

Flera grupper odlar opium och byter denna drog mot produkter på marknader. Opium är enligt lag förbjudet, men inte för bergsbefolkningen. De använder drogen som krydda i maten och som medicin. Myndigheterna arbetar sedan en period med att försöka få befolkningen att byta ut opium mot andra växter. I utbyte får de hjälp på andra områden, men det går trögt. Det finns naturligtvis mycket pengar att hämta inom droger.

Buddhafigur

Intryck Laos

Laos är ett mycket fattigt land med dåligt utbildad arbetskraft och där jordbruket spelar en stor roll. Dålig infrastruktur och bergigt landskap gör det svårt att ta sig runt.

Jag tar mig med propellerflyg och lastbilsflak till landets nordvästra hörn. Har bas i en liten by vid namn Muang Sing som har en intressant morgonmarknad. Från byar runt om i bergen kommer kvinnor och tjejer med sina korgar fulla med frukt och grönsaker. Många har gått i timmar. De har startat innan soluppgången. Väl framme byter många varor på gammalt traditionellt sätt. Några händer byter pengar i sina transaktioner. På marknaden finns många intressanta objekt att dokumentera i bild och text.

Tyvär visat det sig att andra turister som hamnat här uppe i bergen också ville fota unika objekt. Det var svår fotat och ofta då jag lyfte kameran fick barnen snabbt upp en hand. Ibland för att skylta ansiktet, men oftast för att få betalt för att posera. Inte min grej att betala pengar rakt i handen. Det är svårt att förklara men jag tycker det ger fel signaler. Däremot respekterar jag fullt ut om de inte vill vara med på bild.

Jag hyr tillsammans med ett par andra turister en engelsktalande guide och vi beger oss ut på en åttatimmars promenad till närliggande byar. Det går väl sådär tycker jag.

Jag bestämmer mig för att hyra guiden själv dagen efter. Jag vill långt bort. Jag vill dit

inga andra turister kommer. Jag vill ha en unik miljö, men som ändå stämmer överens med det hårda liv som gäller i bergen.

Han tar mig till ett par olika byar lite längre bort,

närmare Burma. Först kommer vi till en by som tillhör Akhastammen. Det känns direkt att hit kommer inga turister. Det är mer genuint. Jag ser slitna timmerhus på höga pålar. Pålarna skall hålla råttor borta. Mitt i byn finns det en liten öppning som kan påminna om ett torg. Det är den naturliga samlingspunkten. När jag börjar filma, fota och intervjua lyssnar stora delar av byn.

Jag kollar runt en liten stund innan jag intervjuar ett par barn. Yoso är en typisk bergsbyttjej på 12 år. Slitna, smutsiga kläder. Svullen mage som tyder på undernäring. Hon är barfota, fötterna är skitiga. Det är långt till stora vägen, långt till en större by. Det betyder att det är långt till en skola, alldeles för långt. Inget barn i byn går i skola. Det blir ju alla lidande av på sikt. Barnen sliter på familjens risfält varje dag. Om inte jagar de i skogen och sätter upp fällor. Man försöker fånga ekorrar, någon liten fågel eller med lite tur en apa. Allt för att fylla ut tallriken som varje dag innehåller ris. Ensidigt kan man tycka.

Min intervju med barnen tar lite tid. Endast ledaren i byn pratar det officiella språket Laos, så mina frågor går via tolken

till ledaren och vidare till barnen. Yoso berättar om sitt liv på landet uppe i bergen. Hon är fattig, och utan utbildning kan det bli svårt att förbättra sin egen situation. Hon kan inte läsa. Då kan man inte få något bättre arbete. Det finns en stor risk att hon kommer harva på risfältet även i framtiden. Jag har svårt att se hur hon skall komma från denna fattiga by. Men hon kanske är lycklig ändå? Mat på bordet kan räcka långt.

Staden Luang Prabang är det kulturella och ekonomiska hjärtat i Laos. Staden finns med på UNESCO's världsarvslista, tack vare gamla buddisttempel. Staden är den som får mest utländska turister per år i Laos. Det märks på fler bilar, fler människor som har det bättre ställt. Här har alla barn råd att gå i skolan. Trots det ser man många barnarbetare här. Jag ser dem på restauranger, i gatukök och i butiker. De flesta arbetar inom familjens rörelse. Alla måste dra sitt strå till stacken. Man förväntas helt enkelt hjälpa till för att familjen skall få det bättre. På turistmarknaden mitt i stan arbetar bland andra Kham, Daou, Eye, Neng, Om och Ba. Alla är i åldern 10-14 år. De broderar, syr och säljer små estetiska souvenirer till turister. Sjalar, mössor, väskor och armband är alla populära produkter.

Det finns många liknande marknader i denna del av landet. Här lär jag dock känna dessa barn lite bättre. Jag kommer förbi marknaden flera gånger. Jag hjälper dem med engelskan som de vill lära sig bättre. Jag får hjälp med deras språk, Lao. En morgon bjuder de in till frukost helt spontant. Känns överkligt men de var glada för att lära känna mig. Jag fotar och vi pratar en del. För dessa barn känns det som det finns hopp. De bor i en rikare del av landet, alla går i skolan och har ambitioner.

Trots det finns funderingar som stör mig. Barnarbete som vi hemma tar helt avstånd från, accepteras här. Inte bara lokalt, utan även av oss turister som förkastar det helt hemma. Ofta kan det dock bero på

okunskap. För oss känns det självklart att barn inte skall arbeta, men i den underutvecklade delen av världen så är det ofta ett sätt att överleva. Jag försvarar inte barnarbete, men man måste kanske acceptera en mix av skola och lättare arbete. Ett bra exempel är barnen på marknaden som går i skolan och arbetar på eftermiddagar och på sina lov. De har lättare arbete för att överleva. För mig känns det normalt, efter de förutsättningar många föds till. Dock måste alla barn på sikt få en bättre start på livet. Alla måste få en chans till utbildning och en möjlighet att kunna försörja sig på ett normalt sätt.

Jag hoppas kommande generationer i fattiga Laos och andra länder kommer till en bättre värld.

Dennis Thern

Fakta Laos

Yta: 236 800 km²

Huvudstad:
Vientiane

Medeltemperatur:
Vientiane 28°C (maj/juni) 20°C
(dec)

Tid: svensk tid + 6 timmar

Invånare: 5,4 milj.
Invånare/km: 23

Nativitet: 4,2 %

Mortalitet: 1,4 %

Befolkningstillväxt: 2,8 %

Medellivslängd:
Kvinnor 54, män 51

Skolgång:
Obligatorisk grundskola 8 år

Läs och skrivkunnighet: 57 %

Språk: Lao, mon-khmerspråk,
tibeto-burmanska,

Religion:

Theravadabuddhismen ca 60 %,
traditionella religioner ca 30 %,
kristna 1,2 %, övriga 5,7 %

Folkgrupper:

Lao 60 %, monokhmerspråkiga
folkslag 25 %, hmong 6 % övriga 9 %

Nationalitetsbeteckning: Laotier

Myntenhet: Kip

Sysselsättning:

Jordbruk, skogsbruk och fiske
87 %, tillverkningsindustri 2,5
, byggverksamhet 1,1 %,
transport och kommunikationer
1,2 %, handel och restaurang
2,1 %, service och förvaltning
6,1 %

BNP/capita: 359 US dollar

Export: Trävaror, kläder och
textil, vattenkraft, kaffe

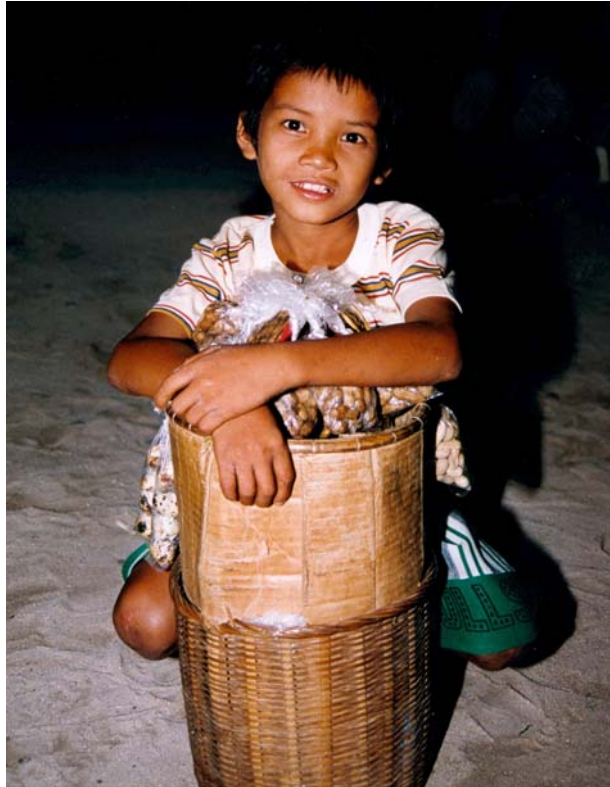
Import: Råoljeprodukter,
verkstadsprodukter, elektronik,
maskiner

Filippinerna

Filippinerna är en nation som består av drygt 7 000 öar; 94 % upptas av de 11 största. På 1400-talet kom araber dit och försökte sprida den islamska läran. Snart därefter kom även spanjorerna med katolicismen. År 1521 kom delar av den spanska flottan som leddes av Fernando Magellan. Han anlöt Cebu i ögruppen Visayas på historiens första världsomsegling och stupade sedan under ett krigståg på Filippinerna. Med en större flotta erövrade därefter Spanien öarna.

Området blev en spansk koloni 1570 och fick sitt namn efter Spaniens kung Filip II. Folket tvingades acceptera den katolska läran, ibland med våld. Efter 100 år var nästan alla invånare kristna. Idag är 84% av landets 65 miljoner invånare katoliker, 10% protestanter och 5% muslimer.

År 1898 råkade USA i krig med Spanien över Cuba som då var en spansk koloni. En revolution var på gång i Cuba. USA hade ekonomiska intressen att bevaka och sände krigsfartyget Maine till Havana. När en explosion sänkte fartyget och mer än 250 amerikanska soldater dog förklarade USA krig, ett krig som man snabbt vann. Så kom det sig att USA på kort tid blev ett imperium och en kolonialmakt. Genom freden fick Cuba sin frihet, men Filippinerna, Guam och Puerto Rico blev amerikanska besittningar. Nu drogs USA in i världspolitiken långt

borta i Asien. Idag har de flesta människor spanska namn och talar engelska med amerikansk accent. Den filippinska kulturen har en mer latinamerikansk än asiatisk karaktär.

När Cuba inte längre var en spansk koloni ville Filippinerna också få sin självständighet. När reaktionära spanska präster såg till att Filippinernas mest

begåvade författare José Rizal avrättades år 1896 därför att han förespråkade förändringar, men inte självständighet, blev det uppror mot Spanien. Det leddes av Emilio Aguinaldo, vars mål var självständighet. När President McKinley inte kunde bestämma vilken roll USA skulle spela ledde det till stor osäkerhet och många rykten. Hur skulle USA bete sig? McKinley lät i stort sett omständigheterna bestämma. En mindre flottstyrka tog först kontroll över ön Guam i Stilla Havet som sedan dess förblivit en viktig flottbas för USA. Amerikanerna avfyrade kanoner mot ön och var beredda på strid. Men ingen sköt tillbaka. När de kom fram möttes de av en representant för öns ledare som sade "Ursäkta, kaptan, att vi inte besvarade saluten." "Det var ingen salut. Det här är krig", svarade flottstyrkans chef och ockuperade ön.

Sedan fortsatte han till Manila. Emilio Aguinaldo hade fått för sig att amerikanerna skulle hjälpa honom att ta makten. Han gav dem därför företräde. När det blev klart för honom att USA tänkte stanna utan att ge Filippinerna den självständighet som Cuba hade fått, förklarade han själv i januari 1899 Filippinerna för en självständig republik. Det ledde till ett krig med USA som varade i tre år och kostade 200 000 filippiner livet. Aguinaldo själv tillfångatogs och förmåddes svära trohetseden.

japanerna med hjälp av den filippinska gerillan. En självständig filippinsk republik utropades på nytt i juli 1946. USA kunde utan svårighet bevaka sina intressen och

upprättade militära baser i landet. Endast amerikanska vapen fick importeras, och amerikanska medborgare jämställdes med filippinare. De kunde därigenom lätt etablera företag, och handeln befrämjades genom ömsesidig tullfrihet.

Efter amerikansk förebild upprättades

demokratiska institutioner, men makten förblev hos en liten jordägande elit. Många i denna grupp hade haft höga poster i den koloniala förvaltningen. Allmän utbildning och gratis hälsovård

Nu började koloniseringen. Filippinerna hade inte samma nationella självkänsla som indiern, indonesierna och vietnameserna. De hade länge varit koloniserade. Deras elit var utbildad i Europa och var mer mottaglig för utländskt inflytande. Men gerillan gav aldrig upp. Efter ett årtionde utbildade USA den filippinska militären för kamp emot gerillan, som dock fortsatte att kämpa ända tills japanerna ockuperade landet år 1941.

infördes. Landet blev tidigt en stor amerikansk marknad men stimulerades inte att utveckla en egen industri.

Med amerikansk hjälp besegrade den reguljära armén till slut gerillan. Korruption och våld kännetecknade den filippinska politiken fram till 1972 då Ferdinand Marcos införde diktatur. Han hade valts 1965 och 1969, men i början av 1970 bröt ekonomin samman med dagliga demonstrationer som resultat. Marcos omgav sig med ja-sägare som belönades, och han koncentrerade

År 1934 hade Franklin Roosevelt och kongressen beslutat att Filippinerna skulle bli självständigt efter 10 år. Så blev det också i och med att General Douglas McArthur år 1944 landsteg i spetsen för en allierad armé och året därpå besegrade

makten. Han hävde undantagstillståndet 1981 men såg till att författningen ändrades så att han kunde omväljas till president för ytterligare en period, på sex år.

När oppositionsledaren Benigno Aquino mördades år 1983 uppstod en omfattande motståndsrörelse i landet som ledde till att Aquinos änka, Corazon, kom till makten år 1986 och familjen Marcos flydde till Hawaii. Men då elitens makt i huvudsak kvarstod och Corazons försök att genomföra en jordreform misslyckades kvarstod även folkets missnöje. Förhandlingarna med kommunistgerillan NPA (New People's Army) bröt samman 1987. Samma år antogs en ny och mer demokratisk författning. Vid valet 1992 segrade den tidigare generalen och försvarsministern Fidel Ramos knappt. Valdeltagandet var högt (80%), men både bönder och arbetare var svagt representerade.

Den nya författningen och inriktningen mot en kapitalistisk marknadsekonomi kan sägas till slut ha gjort Filippinerna till något av en ekonomisk koloni med USA som förebild.

Nya och starka folkrörelser och enskilda organisationer har bildats sedan början av 80-talet. De samarbetar i frågor som rör jordbruk, fackföreningar, kvinnor, mänskliga rättigheter, miljön, skuldskrisen och freden. Brotten mot mänskliga rättigheter har minskat. Marcos dödsbo har dömts att betala 1,2 miljarder dollar till 10 000 personer för brott mot mänskliga rättigheter under hans tid. Relationen med USA är viktigast i utrikespolitiken. USA tvingades 1992 att lämna flottbasen Subic Bay och flygbasen Clark och har därefter minskat sitt militära stöd. Men ett försvarsavtal mellan länderna finns kvar.

En mycket förmögen överklass äger huvuddelen av näringslivet. En liten grupp jordägare (10%) äger ungefär 90% av

marken. Telefon- och TV-bolag, skolor, sjukhus och en del vägar ägs av privatpersoner. Hälften av befolkningen är fattig. Ett stort antal gästarbetar utomlands. Ett hembiträde i Hongkong tjänar 15 gånger mer än i Filippinerna! Som ett resultat av fattigdomen och turismen har prostitutionen ökat enormt. Det finns minst 300 000 prostituerade av vilka 60 000 är gatubarn.

Intryck Filippinerna

Filippinerna är ett mycket fattigt land. Runt en tredjedel av folket lever på mindre än tio kronor om dagen. 30 % av de barn som börjar grundskolan hoppar av i förtid. En tredjedel av befolkningen i huvudstaden Manila lever i slum eller under slumliknande förhållande. Så där kan man fortsätta. Landet har väldiga problem. Jag trivs i Manila. Barnen som jag lärt känna där är underbara. Många har en mycket svår situation, andra har det något bättre, men jag tänker på dem varje dag.

Mitt fadderbarn, Ronna, har en "normal" situation. Familjen består av mamma, pappa och fem barn. Pappan är diversearbetare och mamman har inget jobb. Bostaden består av en liten trång cementbox utan dusch eller toalett. Ett trångt kök i anslutning till det enda rummet utgör hela ytan.

Jag har också lärt känna många barn på stadens största soptipp i Payatas. Där letar varje dag 2 000 människor sopor för pantning. Barn ned i femårsåldern arbetar här istället för att gå i skolan. Ingen chans till utbildning gör att de hamnar på efterkälken från början. Gladys, Jenelyn, Rackelon med flera bor och arbetar på denna soptipp. Men alla drömmer om samma yrken som andra barn gör. De vill bli artister, läkare och basketproffs. De får aldrig chansen. Det känns inte rättvist.

Att behöva bo på en soptipp, arbeta där utan någon större framtid, vilket öde!

Men dessa barn inspirerar mig att hjälpa dem så mycket det går. Jag vill hjälpa dem mer och mer. Behovet hos dessa barn är enormt på alla plan. Utbildning, kläder, mat, läkarvård med mera skulle hjälpa upp dessa på nya nivåer. Jag vill, jag försöker men det räcker inte. Jag måste

göra mer. Så tänker jag. Jag försöker hitta pengar för att göra mer, men det räcker inte. Behovet är för stort. Man får göra sitt bästa och hjälpa till så mycket man kan helt enkelt.

Frågan är om det finns någon väg ut ur alla problem? Korruption, dålig ekonomi, överbefolkning och flera andra saker slår hårt mot invånarna.

D e n n i s T h e r n

Fakta Filippinerna

Yta: 300.000 km²

Huvudstad: Manila

Medeltemperatur: Manila 25°C
(jan) 29°C (maj)

Tid: svensk tid + 7 timmar

Invånare: 84 milj.

Invånare/km: 216

Nativitet: 3 %

Mortalitet: 0,7 %

Befolkningstillväxt: 2,3 %

Medellivslängd:
Kvinnor 67, män 63

Skolgång:

Obligatorisk grundskola 6 år

Läs och skrivkunnighet:

89,7 % (1991)

Språk: Philipino, (tagalog) och engelska är officiella språk

Religion: Katoliker 84 %, Protestanter ca 10 %, muslimer 5 %, plus mindre grupper med buddhister eller animister

Folkgrupper:

Visayas, tagalogs, kineser samt fler mindre grupper

Nationalitetsbeteckning:
Filippinare

Myntenhet: Peso

Sysselsättning: Jordbruk 41 %, service 45 %, industri 14 %

BNP/capita: 873 US dollar

Export: Elektronisk utrustning, tyger, kopra, trävaror, guld och bananer

Vietnam

Vietnam är kanske mest känt för oss på grund av Vietnamkriget. Eller som det kallas i Vietnam – Det amerikanska kriget. Oavsett vilket så har landet en unik historia, vackert landskap och en härlig befolkning. Vietnam är 330 000 kvadratkilometer stort vilket är ungefär samma storlek som Italien eller Japan. Landet har idag 77 miljoner invånare och är ett av världens 15 mest befolkade. Hälften av invånarna är födda efter kriget. Hanoi är huvudstad men Ho Chi Minh City (eller Saigon) är med sina åtta miljoner invånare den största.

På 1200 talet började Kina försöka erövra det samhälle som börjat växa fram baserat på jakt, fiske och risodling ca 10 000 år tidigare. Detta lyckades man också med 112 år f Kr och så kom Vietnam att under 1000 år vara ett Kinesiskt lydrike. Det Kinesiska styret påverkade språk såväl som kultur, men födde även en nationalism hos vietnameserna som präglar landets ledare än i dag. Man försökte göra uppror flera gånger innan kineserna slutligen drevs ut år 938. På slutet av 1500-talet började katolska missionärer att verka i landet. Fransmännen använde på 1850-talet förföljelsen av missionärerna som ursäkt för ett militärt ingripande. 1885 var hela Vietnam ett franskt protektorat, och 1902 hade Vietnam slagits samman med de franska besittningarna Laos och Kambodja till Indokinesiska unionen. Vietnam utnyttjades som leverantör av råvaror. Investeringarna finansierades genom hård beskattning av det vietnamesiska folket.

Ao Dai - Den Vietnamesiska nationaldräkten bars förut av både kvinnor och män, men nu ser man oftast bara kvinnor i de här kläderna. Man skapade den här dräkten för att anpassa klädseln till det varma vädret, ljusa tunna kläder är ju skönare att ha när temperaturen klättrar upp mot 35 grader eller mer... Man kan ha Ao Dai till vardags, på stora fester som bröllop, (fast då har man oftast mer färger och kanske lite broderier) och även på begravningar.

Vid en kongress i Hongkong bildades 1930 "Indokinas kommunistparti" av bland andra Ho Chi Minh. Ett årslångt kommunistiskt uppror slogs ner brutalt i början av 1930-talet. Under andra världskriget

ockuperades Vietnam av Japan som lät fransmännen fortsätta styra området. Tillsammans exploaterade de Vietnam vilket bland annat ledde till en svår hungersnöd i norra Vietnam där två miljoner människor svält ihjäl. Kommunistpartiet gjorde motstånd genom en nationalistisk folkfront kallad Viet Minh. Ledare för kampen blev Ho Chi Minh, och den andra september utropade han Demokratiska republiken Vietnam. Vinnarna från andra världskriget beslöt dock att Vietnam skulle delas. Resultatet blev att norra delen av landet tillsvidare skulle besättas av kineser, medan britterna skulle ockupera området söder därom.

Med brittisk hjälp fick så fransmännen på nytt fotfäste i södra Vietnam. Av historiska skäl var en kinesisk ockupation otänkbart för vietnameserna och för att bli av med dem gick Ho Chi Minh med på att fransmännen under fem år återvände till norra delen av Vietnam. I gengäld skulle landet erkännas som en självständig stat inom det franska väldet. Efter ett val i Vietnam 1946 där Viet Minh bildat regering utbröt krig mot frankrike. Vietnam fick stöd av de kinesiska kommunisterna och fransmännen stöddes av USA. I maj 1954 lyckades dock Vietnam göra slut på det franska väldet. Vid en konferens i

Genève bestämdes nu att Vietnam skulle delas med kommunisterna i norr och en fransktillsatt regering i söder. I söder regerade en USA stödd premiärminister som gjorde diktatur av sitt styre.

På Nordvietnamesiskt initiativ bildades 1960 FNL i södra Vietnam (nationella befrielse fronten). Den första amerikanska militären kom till Vietnam 1950 som rådgivare åt fransmännen. Militärens närvaro ökade från år 1961 och framåt på Kennedys beslut. Man var orolig för ett kommunistiskt maktövertagande i Sydvietnam och fast besluten om att det var något som måste hindras. Kriget gick dåligt för Sydvietnam, och Amerikas nye president Johnson sände efter ett påstått nordvietnamesiskt angrepp mot två amerikanska örlogsfartyg 1964 dit stridande förband. Det visade sig senare att de två fartygen befunnit sig på Nordvietnamesiskt vatten under ett spionuppdrag. Den amerikanska styrkan ökade snabbt och bestod i mars 1968 av en halv miljon man. I januari 1973 tvingades Nordvietnam till ett fredsavtal efter att USA på julafton bombat Hanoi och Haiphong kraftigt. USA lämnade Vietnam efter att ha förlorat 58.000 man.

Nu var USA ute ur Vietnam och Sydvietnam låg öppet. Saigonarmén flydde när Nordvietnam erövrade provins efter provins, ofta utan strid. Sydvietnams president Thieu flydde och i april var huvudstaden intagen. Val till ett

allvietnamesiskt parlament hölls i april 1976 och i juli grundades Socialistiska republiken Vietnam. Efter kriget hade Vietnam fått de fientliga Röda Khmererna i Kambodja som granne. Vietnam invaderade landet och installerade en lydregim.

behövs för ID-kort och skolgång. De som arbetar statligt får sparken. Politiken har lyckats i Hanoi och Ho Chi Minh City men ute i landet är det fortfarande vanligt med stora familjer.

I början av 1980-talet hade en USA-ledd bojkott isolerat Vietnam från Västvärlden och kört landets ekonomi i botten. Man inledde då ett försiktigt reformarbete. Satsning på tung industri bromsades till förmån för produktion av mat och andra basvaror. En inflation växte fram och var snart uppe i 700 %. Man bildade nu något som kallades ”reformlinjen”. Konservativa partiföreträdare byttes ut på alla nivåer, devalveringar genomfördes osv. Ledare idag är president Tran Duc Luong och premiärminister Phan Van Khai. Kommunistpartiet är det enda tillåtna partiet.

Vietnam är ett mycket fattigt land där genomsnittslönen är cirka 3000 kronor om året. Skillnaderna är dock enorma. Trots hårt arbetande välutbildad arbetskraft så är de flesta lågavlönade. Infrastrukturen är dålig, handelsunderskottet stort och arbetslösheten hög. Landet hade många nya investerare i början av 90-talet, men så kom Asienkrisen och sedan dess har Vietnam inte riktigt återhämtat sig.

Den kraftiga befolkningsökningen har fått myndigheterna att vidta åtgärder genom att införa en tvåbarnsregel. Man lovade fördelar inom utbildning, hälsovård och arbete till de som bara skaffade två barn. Tyvärr finns det inte så mycket pengar att man kan hålla detta löfte.

Däremot kan myndigheterna slå tillbaka mot dem som skaffar fler än två barn. Det tredje barnet får exempelvis inte registreras vilket

I Vietnam finns det många gatubarn. Många bor hemma men arbetar på gatan. Betydligt fler än vad myndigheterna vill erkänna bor även på gatan. Många av dessa är föräldralösa. Värst är problemet i Ho Chi Minh City. Premiärministern erkände för ett par år sedan att de 16.000 gatubarnen i Vietnam är ett problem. De flesta som arbetar med dessa säger dock att det finns minst dubbelt så många gatubarn. Varje dag ser man dem när de tigger eller säljer saker för sin överlevnad. Om man går hem sent på kvällen ligger de i små grupper under en liten presenning i skydd mot regn. Många säljer saker sent på kvällarna i och runt turistbarerna. Ofta blir de utskuffade på gatan av personalen, men de smiter snabbt in igen. Ibland stannar de en stund även om de inte säljer något. Några spelar något spel med gästerna, andra tigger till sig en läsk eller ibland till och med en middag.

Fakta Vietnam

Yta: 331 114km²

Huvudstad: Hanoi

Medeltemperatur:
(Hanoi) 29°C (juni) 15°C (jan.)

Tid: svensk tid +6 timmar

Invånare: 78 milj.

Invånare/km: 236

Nativitet: 2,6 %

Mortalitet: 0,7

Befolkningstillväxt: 1,9 %

Medellivslängd:
Kvinnor 69, män 65

Skolgång:
Obligatorisk grundskola 5 år

Läs och skrivkunnighet:
män 96 %, kvinnor 91 %

Språk:
Vietnamesiska samt många
minoritetsspråk

Religion: buddhister 65- 70 %,
katoliker 8 %

Folkgrupper: Vietfolket ca 85
%, kineser, tay, thai, muong har
varder 1-2 % samt ett 60-tal
andra folkgrupper

Nationalitetsbeteckning:
Vietnames

Myntenhet: Dong

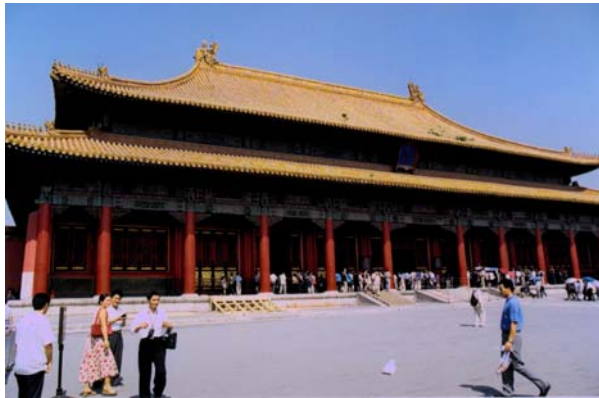
Sysselsättning: Jordbruk 71 %,
industri och byggverksamhet
13 %, transporter och
kommunikationer 2 %, service
och övrigt 7 %

BNP/capita: 270 US dollar

Export: Råolja, ris och andra
jordbruksprodukter, hantverk
och lätta industrivaror, textilier,
fisk och skaldjur, kaffe.

Import: Maskiner och
reservdelar, oljeprodukter,
konstgödning, stål.

Kina

Den kinesiska civilisationen anses vara omkring 5000 år gammal med Xia-dynastin som den första av många dynastier som regerade Kina under tusentals år. Xia riket ska ha varit ett välutvecklat jordbrukssamhälle, men några arkeologiska bevis för att dynastin existerat finns inte. Kina har haft en ganska konfliktartad relation med utlänningar under historiens gång. Redan under Ming-tiden (1368-1644) ville ryssar, portugiser, holländare och engelsmän få fotfäste för handel med kineserna. Kinesiska ledare tvekade eftersom man ville hålla mittens rike slutet och orört.

Under Qing dynastin (1644-1911) hade Kina dock inte mycket motståndskraft mot européernas allt aggressivare handelsoffensiv. Utlänningarna betalade för kinesiska varor med opium, en vara som var förbjuden i Kina. Detta ledde till det första opiumkriget (1839-1842) mellan Kina och Storbritannien, vilket slutade med engelsk seger som tvingade Kina att ge Hong Kong till briter och öppna fem hamnstäder för utländska köpmän. Opiumimporten fortsatte med förödande sociala och ekonomiska följder.

Ett nytt uppror utlöstes mot England, även denna gång var det Kina som fick ge vika och nya hårda villkor dikterades. Ryssarna

passade på att beslagta stora områden i norra Kina, och även Japan tog för sig av landet. Det sägs att Kineserna som är vana att se sitt land som civilisationens centrum (Mittens Rike) kände sig mycket förnedrad och sedan dess haft en misstänksamhet mot alla utlänningar.

Revolution

1911 kom en revolution under ledning av Sun Yat-sen som ändrade hela det Kinesiska samhället. Reformvilliga kineser som ville modernisera landet störtade kejsardömet och påbörjade därefter skapandet av republiken Kina. Man hade stora problem med att upprätta en stark centralmakt, och följden blev många års inre motsättningar.

Nationalistpartiet Kuomintang's ledare Chiang Kai-Shek inledde en lång kampanj för att samla Kina under sin ledning.

Under en början samarbetade han med kommunistpartiet som grundats 1921, men 1927 ändrade han plötsligt sina planer och upprättade själv republiken Kina.

Kommunisterna flydde, ledda av bland andra bondesonen Mao Zedong, upp i bergen i de sydliga provinserna Hunan och Jiangxi. Hösten 1934 inledde de något som blivit något av en legend i Kina, nämligen *den långa marschen*. Närmare 100000 soldater, partimedlemmar och anhöriga började gå den sträcka som skulle korsa 11 provinser. Man vandrade över bergskedjor, genom floder, träsk och skogar hela tiden jagade av Kuomintang trupper. Mindre än en tredjedel av gruppen nådde slutligen fram till provinsen Shaanxi där man upprättade rebellrörelsens högkvarter med Mao Zedong som ledare. I slutet av 1936 kämpade Kuomintang och kommunisterna sida vid sida för att kunna jaga ut japanerna som ockuperat Manchuriet i norra Kina. Japan kapitulerade 1945 och efter det bröt inbördeskriget ut igen. Chiang tvingades nu fly med sin Kuomintang armé till Taiwan. Mao med kommunistpartiet utropade den första oktober *Folkrepubliken Kina*.

Under Maos ledning genomfördes sedan välkända reformer som vi kallar "det stora språnget" (slutet av 50-talet) och "kulturrevolutionen". (1966) Resultatet av de båda ekonomiska experimenten blev förödande. 20 miljoner kineser dog i svält, sjukdomar och umbäranden. Mao Zedong dog i september 1974 och ses idag som Folkrepublikens fader.

Kinas författning från 1982 stadfästar att Kina är en socialistisk stat där all makt ligger hos folket. Landet är i praktiken en enpartistat där kommunismen genomsyrar samhället om än inte i samma extrema grad som förr. Kinas grundlag tillförsäkrar

medborgarna en lång rad mänskliga rättigheter som yttrandefrihet, pressfrihet, trosfrihet och rätt att tillhöra olika samfund och demonstrera. På samma gång är det förbjudet för enskilda individer eller organisationer att "sabotera det socialistiska systemet". Utövandet av fri-och rättigheter får inte kränka statens, samhällets eller kollektivets intressen. Kina har vid flera tillfällen kritiserats för att de inte respekterar mänskliga rättigheter.

Kina har världens snabbaste ekonomiska tillväxt och beräknas av Internationella Valutafonden (IMF) snart ha gått om både USA och EU länderna. Men klyftan mellan rik och fattig är enorm på många ställen.

1999 beräknade man att 42 miljoner människor i Kina lever i sådan fattigdom att de knappt har mat för dagen. Ute på landsbygden bor många i lerhus med jordstampat golv, medan storstäderna hör till de mest utvecklade i världen. Ett annat problem är det höga antal nyfödda som varje år lämnas på barnhemstrappor och polisstationer, majoriteten är flickor.

Orsakerna är många och komplicerade. En är Kinas "ett barn per familj" politik i kombination med värderingar om att en son är av större värde för familjen och försörjningen i ålderdomen. Ett barns politiken är skapad för att

sakta ner den enorma befolkningsökningen i landet, men har fått svåra konsekvenser som det i dag är svårt att handskas med.

S K R I F T T E C K E N

Fakta Kina

Yta: 9,6 miljoner km²

Angränsande länder: Indien, Vietnam, Burma, Thailand, Ryssland, Kazakstan, Kirgistan, Tadzikan, Pakistan, Nepal, Bhutan, Laos, Nord Korea

Tid: svensk tid plus sex timmar

Huvudstad: Beijing

Medeltemperatur:

Beijing jan: -5⁰, jul: 27⁰

Invånareantal: ca 1,3 miljarder

Invånare/km: 131

Andel invånare i städer: ca 30%

Naturlig befolkningstillväxt:

Beräknad medellivslängd:
kvinnor 71, män 69

Skolgång:

Nioårig grundskola i princip obligatorisk

Läs och skrivkunnighet: 81%

Folkgrupper:

Hankineser 92%,
minoritets grupper 8 %

Språk: Mandarin

Religion:

Konfucianismen, daoismen
(snarare etiska vishetsläror)
Buddhism Islam Kristendom

Stora muren

Den stora muren är nog Kinas kändaste byggnadsverk och är enligt myten det enda byggt av människan som syns från rymden. Den började resas för ca 2000 år sedan under något som kallas för Qin dynastin. Byggandet krävde hundratusentals arbetare, de flesta var

fångar. Många överlevde inte det hårda arbetet. Syftet med muren ska ha varit att hålla ute fiender, men om det var särskilt effektivt kan man undra. Vakterna var visst inte så svåra att muta, så man kan nog säga att Djingis Khan hade rätt: En murs styrka beror på modet hos de som vaktar den!

Intryck - Kina

Hur skall det gå för Li Hu?

Vi besöker Asiens största barnhemsskola på den kinesiska landsbygden. Vad väntar oss där? Kommer det vara dåligt skött med slitna lokaler och hård disciplin?

De flesta barnhemmen vi varit på i Kina har varit rena och fina. Men det känns som vi har haft svårt att få kontakt med barnen. Det är kanske naturligt med språkbarriären.

Redan vid den korta genomgången av rektorn känns det dock annorlunda.

Barnhemmet utanför Changchun är välskött, men drivs med hård disciplin. Det känns när man får se det hårda schemat och får höra om reglerna. Barnen har skolgång sju dagar i veckan. De får bara lämna området för att åka in till staden en gång i månaden.

Samtidigt får vi en mer personlig kontakt med flera av barnen än tidigare. Vi följer flera lektioner och får uppleva en temakväll under "månfestivalen". Dessutom får vi se en dansuppvisning som fortfarande ger mig gåshud. Det var vackert! Tänk om man kunde importera en sådan uppvisning till Sverige.

Jag följer och fotar ett par barn men snart visar det sig att en liten tjej som heter Li Hu är den som jag tycker är mest intressant att dokumentera.

Li Hu är en tolvårig föräldralös tjej. Trots hennes trista bakgrund där båda föräldrarna dött av sjukdom så är hon glad och

sprallig, åtminstone på ytan. När vi sedan pratar med henne, berättar hon att situationen kunnat vara bättre. Men hon har många kompisar och hon får dansa och hoppa twist som hon tycker mycket om.

Det visar sig att hon verkar vara en av de ambitiösaste barnen på skolan också. Förutom den hårda skolgången har hon höga förhoppningar på livet efter skolgången.

Hon berättar att hon vill arbeta i de södra delarna av landet, gärna inom nöjesindustrin. Många verkar lockade av denna bransch.

Jag ser Li Hu slita på lektionerna och med dansen. Hon är mycket noggrann och lyssnar på de olika lärarna. Hon förstår att bra betyg kan vara en väg till ett bättre liv.

Hon tvättar alla sina kläder själv. Hon sopar golvet i klassrummet efter lektionen. Vissa dagar i veckan måste hon sopa golvet i sovrummet som hon delar med 16 andra tjejer. Hon har knappt några personliga ägodelar. Vid sängen kan man bara ha ett ombyte

...Livet på Barnhemmet är disciplinerat...

kläder och sitt gosedjur. Plus ett antal idolbilder på popband, precis som vilken svensk tjej som helst.

Resten av kläderna och andra ägodelar finns i ett skåp i ett rum som hon knappt har tillgång till. Jag funderar flera gånger på hur Li Hu orkar med det tuffa schemat, inklusive dansen. Dessutom att sköta tvätt och städning själv.

Tre gånger om dagen ställer barnen upp sig på led och marscherar likt en militärparad i takt till matsalen. Det låter allvarligare än det kanske är. Barnen räknar takten och skrattar glatt hela vägen. Väl inne i matsalen kommer den enda egentliga negativa förvåningen med barnhemmet. Det som var lite konstigt var att barnen hade mycket bråttom. Det som var förvånande var att barnen stod upp och åt. Det kan inte vara nyttigt att stressa i sig maten stående på ett par minuter. Li Hu hade inga direkta åsikter om det när jag frågar henne. Hon hade inte tänkt på det.

Maten fick jag aldrig pröva, men det såg ut som barnen tyckte det smakade bra. Mat verkade det finnas så att det räckte också.

Efter middagen en av dagarna spelades det ytterligare en basketmatch. Jag tittade på en stund. Fotade lite. Barnen viftade som om de ville att jag skall vara med. Jag hoppade med. Ett hundratal barn avslutade sina rastaktiviteter och tittade på matchen. Men det gjorde inte Li Hu. Hon satte sig vid min kameraväska. Inte för att jag bad henne. Egentligen behövdes det nog inte. I och för sig motsvarar värdet i väskan många kinesiska årslöner, men jag var aldrig orolig. Men det verkade som om Li Hu kände någon typ av ansvar för mig. Så där satt hon och vaktade, samtidigt som jag spelade basket i en halvtimme.

På barnhemmet bor det runt 600 barn. Av dem som vi pratar mera med så ville de flesta söderut för att slippa kyla och för att hitta bättre betalda arbeten. De verkar välinformerade om vad som gäller. Men myndigheterna försöker hindra denna flykt

från landsbygden. Man undrar hur? Vad kan dessa barn se för möjligheter på jordbruksfälten? De flesta vill precis som i väst ha roligare arbeten som ger mer status och mer pengar.

där man helst bara skall ha ett barn så accepteras och värderas inte ett handikappat barn lika mycket som ett fullt friskt. Fattiga bönder ser ingen annan möjlighet. Vi träffar också många som

Kommer Li Hu och hennes kompisar lyckas? Jag hoppas jag kan åka tillbaka och hälsa på dem. Jag hoppas att de skall lyckas. Ambitionen och självsäkerheten finns där. Jag kan bara hoppas att möjligheterna ges.

Vi träffade många barn som var harmynta eller hade gomspalt. Något som jag inte visste så mycket om innan jag reste till Kina.

I Kina drabbas en av 700 nyfödda barn av harmynthet. Som jämförelse drabbas en på 500 i USA. Denna medfödda defekt opereras oftast under första levnadsåret i Sverige. Detta relativt enkla ingrepp sker säkerligen också för många kinesiska barn som har råd. Men den största delen av befolkningen har inte råd med den 3-4000 kronor dyra operationen.

Vi träffade flera barn som var i tonåren som inte fått hjälp med operation. De kan inte äta eller dricka ordentligt. Prata är också svårt. Man lider med dessa barn. Vi besöker en familj som bor i ett litet hus gjort av lera på landsbygden. Den lilla bebisen skall matas med nappflaska. Mamman lägger en stor frottéhandduk i famnen. Den lilla flickan som lider av gomspalt får knappt ner något av vätskan från flaskan. Mycket rinner ut igen. Jag lider.

Många barn som föds med bland annat denna defekt lämnas bort till olika barnhem och handikappcenter. I ett land

verkligen tar hand om sitt handikappade barn ändå. För dem är kärleken till barnet stor ändå.

Än gladare är de familjer som har fått möjlighet att få en operation utförd på sitt barn.

Vi besöker ett sjukhus i Changchun. Förväntansfulla och nervösa familjer väntar på operationen i ett rum. Några av de äldre barnen vet vad som kommer och ser nästan stolta ut. De vill få detta problem ur världen. I nästa rum sitter och ligger barn fortfarande omtöcknade efter operationen. De har sex-sju stygn mellan näsan och överläppen. De är glada men har svårt med att prata eller le då det fortfarande stramar runt munnen.

En dag får vi ett unikt tillfälle att få följa med in i operationssalen. Det är dags för ett barn i femårsåldern att opereras. Barnet skriker när bedövningssprutan sticks in i rumpan. När barnet somnat rullas det in i operationssalen. Vi är med och det hela är över på en dryg timme.

Tyvärr tillåter inte schemat att vi får träffa barnet efteråt, men vi ser på mamman att detta är något hon har längtat efter.

Sihai

En dag hamnar vi i en liten by som heter Sihai. Den ligger i ett ökenliknande landskap. Få ser Kina som ett ökenland trots att det är ett av världens största. Mer än 27%, eller 2,5 miljoner kvadrat kilometer av landet är värdelös sand. Byn har 400 invånare varav 80 är barn som går i den lilla skolan. Vi har åkt bil en timme från hotellet innan vi tar av från stora vägen. De här är så långt ut på den kinesiska landsbygden som vi kommer.

De flesta husen är gjorda av lera. Det är fattigt. De flesta vuxna arbetar inom det statliga jordbruket. Skolan ligger lite avsides, tio minuters promenad från byn. Efter den stora översvämningen 1998 byggde Star of Hope International en ny skola. Där eldar de med ved. Denna del av Kina kan bli mycket kall på vintern. Jag är glad att vi är här i september.

Här på landsbygden känns Beijing och den lyxskola vi besökte där väldigt långt bort. Där hade alla barnen var sin pc vid skolbänken från första skoldagen. Här är det papper, penna och griffeltavla som gäller. Efter skoldagen går barnen hand i hand på led hem till byn.

Vi besöker tre familjer. Så här efter skolan visar barnen en större öppenhet och nyfikenhet. Inga lärare finns i närheten. Barnen följer oss genom byn när vi besöker familjerna. Vi blir det stora samtalsämnet.

Ett barn som vi besöker är Liu Jia Huan som är nio år. Hon går i årskurs två och

hennes favoritämnen är matte och kinesiska.

Hon är en glad tjej som redan i klassrummet var något spralligare än de andra barnen. Jag blir något förvånad över Liu's drömyrke; soldat.

Liu lever med sina föräldrar och en storasyster. När hon inte leker med sina kompisar brukar hon hjälpa till i trädgården eller med djuren.

De flesta som vi pratar med vill flytta till större städer i södra delen av landet. Bättre möjligheter till arbete och värmen är orsakerna. Det känns som vi hört det förut. Jag funderar på vad som kommer att hända i framtiden. Urbaniseringen kommer urholka de norra och nordvästliga delarna av landet. Myndigheterna försöker på olika sätt motverka detta. Endast 7% av Kinas yta föder en fjärdedel av världens befolkning.

När vi lämnar Sihai efter två dagar känns det hårt. Barnen var roliga, och besöket verkligen intressant. Jag lärde mig mycket. Jag känner för dessa barn. Frågorna poppar upp hela vägen tillbaka till Changchun;

Blir Liu soldat? Kommer hon få fler syskon trots förbudet? Hur kallt blir det i vinter? Kommer lerhusen att hålla i ytterligare 30 år? Kommer jag få möjlighet att återkomma?

Dennis Thern

Nordkorea

Folkrepubliken Nordkorea är till storleken ungefär hälften så stort som norrland och ligger i nordöstra Asien. Angränsande länder är Kina, Ryssland och Sydkorea. Temperaturerna här är ganska lika de vi har i Sverige. På sommaren brukar det bli mellan 20 och 25 grader varmt, på vintern blir det ca 20 grader kallt. Landytan består till större delen av berg som skiljs åt av djupa dalar.

Nordkorea skapades 1948 i samband med andra världskrigets slut. Landet som från början haft namnet Korea delades då in nord och syd. Den norra delen var kommunistisk och den södra en mer västinfluerad halva. Landets första president blev Kim Il Sung, efter hans död 1994 togs makten över av sonen Kim Jong-Il. Det styrande partiet är Koreas arbetarparti (KWP). Någon organiserad opposition existerar inte.

Nordkorea håller fast vid en statligt kontrollerad planekonomi. Staten äger alla stora företag, men en stor del av jordbruket drivs i kooperativ form. På senare år har inte skörden slagit så bra och stora delar av befolkningen har drabbats hårt av h u n g e r s n ö d .

En grundläggande idé inom ekonomin har varit att man ska producera det mesta inom landet och endast importera avancerad teknologi. Landet har bland annat utvecklat en egen tillverkning av lok, bussar, lastbilar, traktorer och verktygsmaskiner. Regeringen har dock gjort vissa ansträngningar för att locka utländska investerare, bland annat har en ekonomisk frizon öppnats.

I landet råder religionsfrihet men även rätten att bedriva antireligiös propaganda. I praktiken har religionsutövandet försvårats av den kommunistiska regimen. Tidningar,

radio och tv är hårt censurerade. Istället tjänar de som regimens propagandainstrument. Alla journalister måste tillhöra det kommunistiska partiet. Att kritisera landets politik är brottsligt och kan straffas med döden. Nordkoreas befolkning har ingen tillgång till internationella medier, att lyssna till utländska radiosändningar kan bestraffas.

Att tala om:

Vad betyder censur?

Varför får inte folk i Nord Korea lyssna på utländska radiosändningar?

Ri Un Ha

Ri Un Ha är en 7-årig flicka från Nordkorea. Hennes hem är Nampo barnhemmet. Ri Un Ha berättar att hon saknar sina föräldrar. Hon har en bror som bor på en internatskola i området. Honom kan hon tyvärr inte få träffa så

ofta, eftersom det är några mil dit. Ri Un Ha vill väldigt gärna bli sjuksköterska inom armén. Hennes favoritmat är riskaka, kött och mjölk.

I skolan är hennes favoritämne språk (koreanska). Ri Un Ha tycker det är roligt att bli fotograferad. Hon poserar på ett sätt som ser mycket imponerande ut. Hon intar omedelbart en givaktliknande ställning med rak rygg, fötterna i rätt vinkel, och ”huvudet högt buret” som det heter på militärspråk.

Institution: Nampo City Orphanage

Antal barn: 130

Ålder: 5-7 år

Nampo är en hamnstad ca 40 km från Pyongyang i Nordkorea.

Här har man lidit av naturkatastroferna sedan -96. Av de barn som bor på hemmet är 60 % pojkar, och 40 % flickor.

Barnhemmet byggdes 1997 och personalen består av 24 st.

Ri Kum Byol

Ri Kum Byol är en 10-årig pojke från Nordkorea. Han bor på en barnhemsskola i Nampo. Han har inga föräldrar, men däremot en syster som bor på ett barnhem inne i Nampo. Ri Kum Byol skulle vilja bli pilot inom armén. Hans favoritmat är ris och fisk.

I skolan har han 18 klasskamrater. Matematik tycker han är det roligaste ämnet.

När jag kom till hans klass blev han först lite rädd, eftersom han undrade vilka vi var och vad vi ville. Han hade kanske aldrig sett någon västeuropeisk person i verkligheten tidigare. Kanske bara på TV, om ens det. TV i Nordkorea visar mest bara nyheter med bilder på ”Ledaren” och andra högt uppsatta män som styr landet.

Institution: Nampo Boarding School

Antal barn: 273 st

Ålder: 7-16 år

Nampo är en hamnstad ca 40 km från Pyongyang, men Namposkolan ligger en kvarts bilresa utanför staden. Namposkolan är en internatskola där barnen lever och bor under hela skoltiden, eftersom de flesta barnen saknar föräldrar som kan ta hand om dem. 38 personer jobbar på internatskolan.

Chen Si

Tänk er detta....

Ett barn föds till världen, ett liv tänds, ett par ögon öppnas för första gången. Litet, sårbart och hjälplöst, helt beroende av föräldrarnas omsorg och vård.

Alla människor har i början av sitt liv befunnit sig i den situationen, men det är inte alla som får den kärlek och omvårdnad från sina föräldrar som de behöver för att klara sig,

Chen Si är en tjej på 17 år. Hon bor på ett barnhem i provinsen Jilin i nordöstra Kina. När hon var nyfödd blev hon bortlämnad av sina föräldrar, orsakerna är många och komplicerade. Man talar om Kinas ”ett barn per familj-politik”, kombinerat med en kultur där sonen är mer uppskattad eftersom han kan föra familjenamnet vidare och hjälpa sina föräldrar i ett senare skede av livet när en dotter skulle ha hunnit bli bortgift. Men exakt varför Chen Si blivit bortlämnad kan nog bara hennes mamma och pappa själva svara på.

Som spädbarn adopterades Chen Si av ett äldre par. När de blivit för gamla för att ta hand om henne berättade de att hennes riktiga föräldrar övergett henne vid födseln. De förklarade att de på grund av deras höga ålder och knappa ekonomi inte längre klarade av att ta hand om henne, hon skulle placeras på barnhem om två dagar. Hon var nu 13 år gammal.

Att tala om

Varför bor Chen Si på ett barnhem? Hur kände hon när hon fick veta vad hennes riktiga föräldrar gjort när hon var liten? Hur ska Chen Si få sina drömmar uppfyllda?

Chen Si beskriver sin reaktion som fylld av ilska och förtvivlan när hon minns hur hon kände när hon fick höra att hon lämnats som spädbarn. Hon hatade sina riktiga föräldrar, men på samma gång ville hon söka upp och träffa dem. Det var deras fel att hon skulle hamna på barnhem, de borde hjälpa henne nu. Hon var ledsen över att hon inte kunde få bo kvar hos sina styvföräldrar längre, men hade full förståelse för varför de var tvungna att skicka bort henne. ”Jag känner en djup tacksamhet mot dem båda”, säger hon. ”Jag önskar det fanns ett sätt jag kunde återgälda all den godhet de visat mig.”

På barnhemmet flyttade Chen Si in i ett rum med 16 andra unga flickor. Hon berättar att hon aldrig var rädd, men att allt givetvis kändes nytt och annorlunda. En lärare tog särskilt hand om henne för att få henne att känna sig som hemma, något som man också lyckades med.

”Jag trivs bra här, jag har många nya vänner och syskon på barnhemmet,” säger Chen Si.

Hon berättar även lite om sitt liv på hemmet som hon delar med ca 600 andra barn från hela Kina, men främst Jilin. Alla har varsinn historia som berättar varför just de hamnat där. Några vanliga orsaker förutom att ha blivit övergiven är att föräldrarna dött, hamnat i fängelse eller kanske inte längre haft råd att ta hand som sitt barn och sett barnhemmet som enda utvägen.

En vanlig dag börjar med väckning klockan 6.00. Barnen städar sitt rum innan frukosten och går sedan på sin första lektion. En skoldag pågår från tjugo i sju på morgonen till halv fem på eftermiddagen, med några korta raster och en längre vid lunch. En gång i månaden får de lämna barnhemmet i 12 timmar dagtid då de är fria att göra vad de vill. ”Då åker jag till min fosterfar och hjälper honom med städ och tvätt,” berättar Chen Si. ”Han är mycket gammal, jag vet inte om han kommer vara kvar i livet nästa gång jag är ledig.” När Chen Si talar om sina fosterföräldrar sänker hon blicken och berättar med låg röst. Hon berättar om sin fostermor som dött en ganska kort tid efter att hon anlät till barnhemmet. ”Jag grät i flera dagar”, säger hon med sorgsen röst. ”Det var då jag började öppna mig om hur jag kände för de andra här på hemmet, annars hade jag aldrig stått ut”.

Chen Si gör en kort paus och fortsätter sedan med lugn och självsäker röst: ”Jag trivs bra här nu. Jag är inte längre arg på mina riktiga föräldrar, jag har mognat och funnit min nya familj här på barnhemmet. Jag känner mig stark och självständig helt enkelt”, säger Chen Si och det unga flickansiktet spricker upp i ett vackert leende.

När jag frågar Chen Si vad hon vill göra efter att hon gått ut skolan på barnhemmet råder inga tvivel. Hon vill studera till dataprogrammerare på universitet. Men om det är en möjlighet vet hon inte. Att studera är precis som i Sverige dyrt och Chen Si har inga pengar. Kläder får hon av barnhemmet och ibland från släktingar till hennes fosterföräldrar. Hon har liksom de andra barnen på hemmet nästan inga personliga ägodelar. En nalle och en poster på en kinesisk popstjärna ovanför sängen är allt. Till våren har hon avslutat sin utbildning på barnhemsskolan, och då har det blivit dags för henne att flytta. ”Jag vet inte vart jag ska ta vägen, säger hon och ser bekymrad ut. ”Förhoppningsvis blir det till universitetet, men om inte så ska jag försöka få jobb på någon skola i staden så jag kan tjäna lite pengar. Om inte det går heller får jag försöka bo kvar här, kanske kan jag få jobb som lärare på den här skolan...”

Det slår mig plötsligt att vi är i samma ålder, med samma drömmar om att kunna få en bra utbildning och lyckas i livet. Det som skiljer oss åt är de förutsättningar som livet gett oss. Jag känner stark tilltro till framtiden och min möjlighet att själv forma dess utseende efter mina drömmar. Skulle jag vilja bli dataprogrammerare tror jag att jag kan det. Vill jag bli journalist är det ingen omöjlighet heller. För Chen Si är det inte lika enkelt, vilket hon också är medveten om. Hennes framtid kommer kanske alltid att vara det den är nu. En dröm, nästan omöjlig att förverkliga.

Jessica Eriksson

Li Hong

Detta är berättelsen om Lihong, 2 år, Xiangtan i Kina. Lihong är en perfekt skapad två årig tjej som jag möter på ett barnhem i södra Kina.

Första gången jag träffar Lihong leker hon med sina 23 ”syskon” i åldern 1-7 år i ett omöblerat lekrum på Xiangtans welfarecenter i södra Kina. Jag hälsar på barnen och försöker prata med dem på min knappa kinesiska. En liten ettåring ställer sig framför mig och börjar försiktigt fingra på den utländska tjejen som så plötsligt dykt upp i deras liv. Hon tar i mina händer, vrider på ringarna och drar i armband. Fler barn börjar trängas, men den lilla flickan märker dem knappt utan fortsätter undersöka allt det nya hon upptäckt.

Jag ler och tittar upp mot de andra barnen, och det är då jag ser henne. En liten söt flicka med stora mörka ögon som blygt kikar fram från sin trygga plats bakom en sköterska. Jag ler mot henne och sträcker ut min hand, varpå hon skrattar till och gömmer sig helt bakom den beskyddande ryggen. ”Hon är blyg”, förklarar sköterskan. ”Det skulle nog jag också vara om jag var hon, svarar jag och ler. Jag fortsätter prata och skratta med barnen som står runt mig i en klunga, när den

blyga flickan plötsligt springer fram och lägger sitt huvud i mitt knä. Jag reagerar utan att tänka och böjer mig över henne, ger en kram och stryker henne över håret. Så blir jag plötsligt medveten om vad jag gör och tänker att jag säkert skrämt henne. Men flickan ligger kvar, håller mig om benen och verkar vila.

På Xiangtan social welfare center i södra Kina finns 115 barn varav 110 är flickor. Av de fem pojkarna är fyra stycken mentalt handikappade, medan fem flickor av de 110 är drabbade.

De flesta av barnen är under sju år, varav 80 stycken är spädbarn. Den äldsta på centrat är 16 och den yngsta fem månader. De har alla olika personligheter och utseenden, men en sak de har gemensamt är att de alla är föräldralösa. De flesta på grund av att de som spädbarn övergavs av sina föräldrar, medan en del förlorat dem på grund av dödsfall eller fängelsestraff.

Jag bodde sammanlagt två veckor på barnhemmet. Rummet jag fick var mycket fint, men saknade isolering så när höstvindarna började vina frös man dygnet runt. Jag sov i två stickade tröjor och strumpbyxor under två täcken, men huttrade ändå av köld på morgonen när jag vaknade. Om jag frös så mycket, hur var det då inte för barnen...? Direktören berättade att de ville köpa airconditioner med varmluft till de fem rummen som barnen bor i, men att de inte hade råd.

Över hela barnhemmet hördes dagarna igenom skrik och gråt från andra och tredje våningen där spädbarnen bodde. När jag kom in såg jag 22 bäbisar sitta på rad i sina små pottstolar med hål i sina byxor så de när som helst kunde uträtta sina behov. Näsorna

var snoriga och fingrarna iskalla i det dragiga rummet. En del var fastbundna runt midjan eller fötterna så de inte kunde krypa iväg.

Det skulle vara omöjligt för de tre sköterskorna att hålla efter 22 småbarn som kröp omkring i hela byggnaden. Jag lyfte upp en utav de små flickorna som grät och pratade tröstande med henne. Hon tystnade nästan omedelbart, det är inte ofta någon av sköterskorna har tid att hålla om dem.

Men runt omkring mig hördes fortfarande skriken från de som ingen har tid med, och jag kände mig så enormt otillräcklig. Hur skulle jag kunna trösta dem alla?

Under lunchen hjälpte jag till med matningen. Sköterskorna satt på små pallar framför pottstolarna och matade två barn åt gången ur de små flaskorna. Sedan blev barnen lagda för att vila middag.

”Du får adoptera henne”

Större delen av tiden spenderade jag med Lihong och hennes vänner på nedersta planet. De kallade mig ”aji” som betyder ”tant” eller ”moster”, och de blev alltid lika glada när de såg mig komma. Det var en härlig känsla. Lihong kröp upp i mitt knä så fort jag satte mig, och när jag stod sträckte hon upp sina armar mot mig och ropade ”håll mig”! på kinesiska. Mot slutet av min första vecka på barnhemmet kunde jag höra att hon ropade något annat, jag tyckte mig höra vad men tänkte att jag måste ha inbillat mig. Men Lihong fortsatte kalla mig samma sak, och tillslut kunde jag inte förneka det längre, särskilt inte efter att min tolk bekräftat det.

Hon kallade mig för mamma. ”Du får adoptera henne”, skrattar sköterskan. Det knep i bröstet och jag kände att jag önskade att det vore möjligt.

När jag senare gick för att äta lunch satte jag ner Lihong på det kalla stengolvet som genast omfamnade mina ben i ett stadigt grepp. Sköterskan tog loss den lilla medan hon grät och ropade med hjärtskärande röst: ”Mamma! Mamma!”

Jag kände att jag själv inte var långt ifrån gråten och skyndade därifrån. Vad annat kunde jag göra? Undrade om det varit fel av mig att ge henne så mycket uppmärksamhet, kommer hon känna sig sviken när jag åker? Det sista jag vill är att vara ”den som åker ifrån barnet”.

Jag nästan önskade att Lihong skulle glömma mig efter att jag lämnat barnhemmet. Jag kommer aldrig glömma henne.

Jessica Eriksson

Att tala om:

Var bor Li Hong?
Vem bor hon tillsammans med?
Hur tror du det skulle vara att leva utan familj?
Hur tror du att du skulle känna om du fick möta alla dessa föräldralösa små barn?

Matrecept

Maten i Asien är jättegod. Här är två rätter som är snabba och enkla att göra själv.

KINESISK MATRÄTT

NUDLAR MED RÄKOR OCH FLÄSKFILE

Förberedelser: 20 minuter Tillagning: 10 minuter
Portioner: 4

10 stora räkor
200 gram (grillat kinesiskt) fläsk (eller fläskfile)
500 gram Shanghai-nudlar
4 msk jordnötolja
2 tsk vitlök, finhackad
4 tsk svartbönssås
4 tsk soja
4 tsk vitvinäger
4 msk kycklingbuljong
125 gram färska böngroddar - med bönan borttagen och bara grodden kvar
3 salladslökar, skurna i tunna skivor
färska korianderblad till garnering

1. Skala räkorna och ta ur tarmen. Skär fläsket i tunna jämna skivor.

2. Lägg nudlarna i en stor gryta med livligt kokande vatten, och koka tills de är mjuka men ändå spänstiga. Håll av vattnet och ställ undan nudlarna.

3. Hetta upp olja i en wok eller en tjockbottnad stekpanna och vicka fram och tillbaka så att oljan täcker botten och sidorna. Lagg i vitlök och stek under omrörning tills den blir ljust guldfärgad. Tillsätt räkor och fläsk och rör om. Lägg även nudlarna i woken tillsammans med svartbönssås, soja, vinäger och buljong. Stek under omrörning på stark värme tills blandningen är genomvarm och såsen sugits upp.

4. Tillsätt böngroddar och salladslök och stek i ytterligare en minut. Lägg upp på serveringsfat och garnera med koriander.

NOTERA: Grillat fläsk kan köpas färdig i speciella kinesiska livsmedelsbutiker. Ta annars vanlig fläskfile. Om du tycker om riktigt stark mat ska du garnera med hackad färsk chili eller stänka över chiliolja i slutet av tillagningen.

FILIPPINSK MATRÄTT

RÄKCREPES

Förberedelser: 40 minuter (+ 20 minuter vilotid)
Tillagning: 20 minuter Portioner: 4-6

5 ägg
3 3/4 dl vatten
40 ml olja
1 1/4 dl (60 gram) majsmjöl
1 1/4 dl (60 gram) vetemjöl

Räkfyllning

500 gram råa räkor
4 tsk olja
300 gram bambuskott, skurna i tändsticksstora stavar
2 1/2 dl (90 gram) böngroddar - ta bort bönan och behåll grodden
1 1/4 dl (80 gram) osaltade rostade jordnötter, grovhackade
1/2 sallatshuvud, strimlat
2 1/2 dl (30 gram) färska korianderblad

1. Vispa ägg, vatten och olja i en bunke. Rör ner majsmjöl och vetemjöl och vispa till en slat smet. Täck bunken och låt smeten vila i 20 minuter.

2. Pensla en liten teflonpanna eller crêpepanna med olja och sätt den på en platta med svag värme. Håll i 40 ml av smeten och vicka pannan fram och tillbaka så att botten täcks med ett tunt lager smet. Håll tillbaks eventuell överflödig smet i bunken. Stek crepen i två minuter eller tills den är ljusbrun. Vänd och stek på andra sidan i ytterligare två minuter. Upprepa med resten av smeten.

3. Gör räkfyllningen så här: Skala räkorna och ta ur tarmen. Dela räkorna på längden om de är stora Hetta upp oljan i en teflonpanna. Lägg i räkorna och stek på medelstark värme i tre minuter eller tills de är klarrosa. Lägg räkor, bambuskott, böngroddar, jordnötter, sallat och koriander på ett uppläggningsfat.

4. Lägg lite strimlad sallat på varje crepe tillsammans med några korianderblad, räkor, bambuskott, böngroddar och jordnötter. Vik in sidorna och rulla ihop crepen så att blandningen inte faller ur.

Tai

Nha Trang är en populär kuststad i Vietnam med en lång sandstrand som sträcker sig 6 kilometer längs med havet. Turister från när och fjärran kommer hit för att sola, bada, snorkla och dyka i det härligt turkosa vattnet. Förutom turisterna finns där även strandförsäljare. De erbjuder bröd, frukt, krabba, vykort, kläder och godis. Är du lättsugen så erbjuds även tidningar och böcker, eller kanske lite massage eller manikyr.

En av dessa är Tai, en sprallig liten kille på tolv år som inte ser ut att vara äldre än åtta. Han och hans storebror säljer vykort på stranden alla dagar i veckan, ibland från morgonen ända till på kvällen. Oftast blir det mellan fem och sju timmar. Tai är rapp i munnen och kan hyfsad engelska. Han vankar fram mellan solstolarna i jeans, t-

shirt, sandaler och svart keps. I den brunbrända handen har han sin svarta lilla väska med vykort.

Tai kommer från fattiga förhållanden. Hans föräldrar försöker försörja sig på att sälja grönsaker som de odlar på sin lilla tomt. Tyvärr har de som många andra inte råd att betala skolavgiften på cirka 50 kronor i månaden för Tai. Istället måste han hjälpa till med försörjningen av familjen. Därför säljer han vykort. Dessa är buntar med tio olika motiv från Nha Trang, eller en lite exklusivare bunt med större svartvita foton från hela Vietnam. De billigaste köper Tai för 7500 Vietnamesiska Dong (cirka 4 kronor) och säljer aldrig för mindre än 10.000 (cirka 6 kronor). Som nästan överallt i Vietnam så är det prutning som gäller för kunderna. Man försöker alltså diskutera fram ett lägre pris. Därför säger Tai alltid ett högre pris än vad han behöver sälja korten för. Oftast börjar han med 25.000-30.000 Dong. Utgångspriset beror lite på vem turisten är också. Om de inte är solbrända och okända för honom snackar han lite med dem först och kollar hur länge de varit i Vietnam och så vidare. Är de nya blir priset lite högre. Är de turister han känner igen så vet han att det är svårare att ta mycket betalt, eller så har de förmodligen redan handlat av någon annan. Det kan bli svårt att sälja något överhuvudtaget, och ibland så går det bara inte. Har han otur så kan det gå flera dagar innan han träffar någon som vill köpa vykort av just honom.

Tai har två önskemål just nu. Den ena är att han ska få en liten summa pengar över, då kan han nämligen investera i böcker. Det tjänar man mer pengar på. ”Men det

finns ett problem med det i så fall”, erkänner han. ”Jag är nog lite för klen.... Att bära runt på ca 20 böcker vore nog ganska tungt.” Tai’s andra önskemål är att få återvända till skolan.

stranden idag, han och pekar på personer, de han vet är a t t

you know”, säger ut ett par olika flesta unga pojkar som på stranden i hopp om

En dag när ett par turister ligger på stranden kommer som vanligt den strida strömmen med säljare och tiggare. En utav dem är Tai. Han vet att de inte kommer köpa något idag, han har redan sålt kort till dem. Han sätter sig ner i skuggan av parasollet och varnar turisterna för att de

har spridit ut sina prylar. Sedan reser han sig upp och samlar in deras skor, kepsar, solglasögon och lägger dem i en hög under bordet. ”Det är för många tjuvar på

Att tala om:

Hur gammal är Tai?
Vad sysslar han med på dagarna?

Vad gör en svensk kille i hans ålder på dagarna?

Vad gör hans föräldrar?

Varför går han inte i skolan?

Vad har han för framtidsdrömmar?

Varför säger han ett högre pris till turister som ser ”nya” ut?

Hur gör man när man prutar? Varför samlade han ihop turisternas saker på stranden?

någon turist skall vara lite glömsk eller ovaksam över sina saker.

Att en fattig kille hjälper rika turister på det sättet händer nog inte varje dag.

Dennis Thern

Chu

I Kambodjas huvudstad Phnom Penh finns det ungefär 10.000 gatubarn. Som besökare i staden är det svårt att missa att se dem, de syns nästan överallt: utanför hotellen, restaurangerna och vid turistställen. Där samlas de i hopp om att kunna tigga till sig mat eller kanske lyckas sälja något så de får in lite pengar. En utav dessa är pojken Chu. Han försöker ibland komma bort från gatan genom att bo på speciella barnhem för gatubarn. ”Men jag klarar inte kraven där”, suckar han. ”Man måste städa, tvätta, passa tider och så får man inte ha några droger. Det är friare att bo på gatan, där får jag leva som jag vill. Här är man en i gänget, man ser efter varandra liksom.”

Chu tycker ändå det är skönt att komma till barnhemmet någon gång ibland. Där får han prata med en vuxen som förstår sig på honom och hans kompisar. Det är också skönt att duscha och byta kläder med jämna mellanrum. ”Jag kan ju inte åka till mitt riktiga hem”, berättar Chu.

”Pappa dog under kriget, och mamma klarade inte av att ta hand om fyra barn själv.

Det var för stökigt hemma helt enkelt. Jag trivs bättre med mina kompisar på gatan som är som jag.”

Större delen av dagarna går åt att leta burkar, tigga pengar eller mat. Burkarna pantar Chu och hans kompisar så de får pengar. För dessa kunde man ju hoppas

att de handlar lite mat, men så är det inte. Pengarna används till att köpa lim. Det är vanligt att gatubarn luktar på starka limångor så de blir drogade. Då slipper de känna av att de är hungriga, frusna eller rädda. Ibland spelar de lite fotboll om någon har en boll. Någon gång i veckan sitter de utanför någons hus och gluttar in genom fönstret för att se lite på teve. Så är livet för Chu och många andra gatubarn som finns i världen.

De flesta gängen sover tillsammans i stora grupper för att skydda varandra. Chu och hans gäng har hittat sitt område nära återvinningsstationen. Andra gäng vill sova nära stora gatustråk så att de vaknar

Att tala om:

Var bor Chu någonstans? Vad kallas han och hans kompisar som lever på det sättet? Hur får de in pengar eller mat? Vad gör de med pengarna? Varför? Varför kan han inte bo hemma? Varför vill han inte bo på barnhemmet för gatubarn? Vad tror du vore bäst för Chu och hans kompisar? Var tror du Chu kommer ta vägen när han inte är ett barn längre? Det finns gatubarn i nästan alla länder, vad tror du man kan göra för att hjälpa dem?

när trafiken rullar i gång på morgonen. Då kan de hinna leta bland soporna efter mat eller tomburkar innan någon annan hunnit dit.

Dennis Thern

Yoso

Laos ligger inklämt mellan sex andra länder i södra Asien utan någon kontakt med havet. De flesta människorna här bor på landet och jobbar med saker som jordbruk och fiske.

Många människor är mycket fattiga. Man brukar säga

att vad de jobbar ihop under en dag ”går ur handen in i munnen.” Det vill säga att pengarna eller maten man lyckas få ihop under en dag håller en mätt för dagen men inte längre.

En tjej som bor på Laos landsbygd är 12 åriga Yoso. Hon har aldrig satt sin fot på en skola. Tillsammans med sina föräldrar och tre syskon bor hon i en Akhaby långt ute på landet nära gränsen till Burma. ”Det är likadant för alla barn här i byn”, berättar hon. ”Det är helt enkelt för långt till närmsta skola från där vi bor.” Byns ledare är den enda som kan prata Lao språket, de andra pratar deras eget språk som heter Akha. Yoso säger också att barnen i byn måste hjälpa till i hushållet och även på risfältet. Hon äter oftast ris, ibland med något till om familjen har råd. Någon gång i veckan går hon ut i skogen för att jaga efter något djur som familjen kan äta. Oftast blir det en ekorre men ibland kan hon lyckas få tag på en apa. Många gifter sig unga i tonåren i dessa byar och förmodligen är det dags för Yoso också inom ett par år.

Det här låter säkert främmande för många av oss som bor i Sverige, men i Laos är det inget

Att tala om:

Varför går inte Yoso och de andra barnen i hennes by i skolan?

Det är väldigt fattigt där Yoso bor.

Prata om vilka saker du tror att hon behöver och vad hon inte behöver för att klara sig.

1. Tv?
2. Telefon?
3. Toalett?
4. Hus?
5. Bil?
6. Mat?
7. Medicin?
8. Leksaker?

Vad behöver du för att klara dig?

ovanligt med hur Yoso och hennes kompisar lever. På landsbygden är det fattigt och underutvecklat. I hela landet är det bara lite mer än hälften av befolkningen som fått lära sig läsa och skriva, på landsbygden är det ännu färre. Det finns många byar där ingen av barnen fått möjlighet att gå i skolan.

Dennis Thern

Kin Nin Che

Barnarbete är mycket vanligt i Burma, men oftast på så vis att barnen hjälper familjen på risfälten eller på marknaden. Men man ser också många barn som arbetar vid tempel

och andra turistattraktioner med försäljning eller med att sopa gator.

Många människor i Burma kan både läsa och skriva, men väldigt få stannar i skolan tills de fått en färdig utbildning. Man tycker att det räcker med att kunna läsa och börjar jobba istället. För några år sedan var det dessutom omöjligt att få en högre utbildning efter att regeringen stängt högskolorna. Nu är de i alla fall öppna igen, men de ligger ofta flera mil utanför städerna så det blir en lång väg för många att åka. Istället för att utbilda sig färdigt är det då som sagt många som skaffar jobb. En av dessa är 16-åriga Kin Nin Che. Hon började jobba redan som 13-åring och arbetar nu 10-12 timmar om dagen med att rulla cigaretten cheroots som tillverkas i hennes by. Lönen är en amerikansk dollar för 1000 färdiga cigaretter, så hon tjänar mindre än 10 kronor om dagen!

Dennis Thern

Att tala om:

Vad jobbar många barn med i Burma?

Varför jobbar de?

Varför är det så få som går färdigt skolan?

Vad jobbar Kin Nin Che med?

Hur gammal var hon när hon började?

Vad tjänar hon om dagen?

Hur många dagar skulle hon behöva jobba för att ha råd att äta en pizza i Sverige?

Shyda

En tjej som fortfarande går i skolan är sjuåriga Shyda. Hon bor med sin familj vid en av de större gatorna i huvudstaden Rangoon i Burma. De har ett gatustånd där mamman säljer dricksvatten. Pappan har ett enkelt arbete som han inte tjänar särskilt mycket pengar på. Shyda har även tre småsyskon som stannar hemma med mamman på dagarna. De har kul och verkar glada fast de ofta är mycket smutsiga och ser ut som att de fått för lite mat. Varje dag packar Shyda sin lilla skolväska i skjulet familjen bor i alldeles bredvid mammans gatustånd. Hon tvättar av sig den värsta smutsen, tar på sig skoluniformen och ger sig av. När hon kommit hem igen på eftermiddagen byter hon om till sina egna kläder och sätter sig alldeles vid rusningstrafiken som passerar utanför skjulet och försöker göra läxorna.

Dennis Thern

**Att tala om:
Hur gammal är Shyda?
Hur bor hon?
Rita ditt hus hemma i Sverige
och Shydas hus i Burma!**

Liu Wang

Liu Wang, 12 år gammal har inga föräldrar. Både mamma och pappa dog i sjukdom när hon var bara 6 år gammal. Nu går hon i sjätte klass på en utav Asiens största barnhemsskolor, Jilin Orphan School i norra Kina. Här har hon sin familj som består av runt 600 andra föräldralösa barn i åldern 7-19 och lärarna på skolan. Rummet som hon bor i delar hon med 16 andra flickor som alla sover i våningssängar i metall. Liu Wang har bara bott på barnhemmet i två år, och har fortfarande inte riktigt vant sig. ”Jag tycker inte så mycket om att vara här”, avslöjar hon med låg röst när hon sitter på sin säng och pratar om sitt liv på barnhemsskolan. ”Jag tyckte bättre om att bo med mina farföräldrar, men de blev för gamla för att kunna ta hand om mig.”

Men det finns ljuspunkter, en är det stora intresset för dans. ”Jag tränar flera timmar om dagen”, säger hon och ler stort. ”Dansa är det bästa jag vet”! Andra saker Liu Wang tycker om att göra på sin fritid på barnhemmet är att hoppa hopprep. På rasterna står hon tillsammans med sina tjejkompisar i samma ålder på skolgården och skrattar när de rabblar de olika ramsorna och hoppar. Men fritid är inte något de har särskilt mycket av på barnhemmet.

Schemat börjar med väckning klockan 5.30. Därefter städar de rummet följt av

morgongympa innan frukosten 7.00. Skolan börjar runt åtta, lunch får de 11.30. Då får

de ledigt en timma för att sedan ha lektioner resten av eftermiddagen. Middagen serveras 17.00 då alla barn och ungdomar står i klungor runt en massa mindre bord och snabbt slänger i sig maten innan de får en och en halv timmas ledigt. ”Jag gillar inte maten här”, berättar Liu Wang och grimaserar lite. ”Förutom när de gör dumplins, det är min favoriträtt!” säger hon och beskriver de små knytena gjorda av deg med någon fyllning som kött eller grönsaker.

Efter middagen blir det läsläsning i klassrummen följt av rast tills de lägger sig runt klockan åtta. Någon gång under dagen ska de även ha hunnit med att tvätta sina kläder och hängit dem på tork.

Schema finns även för helgerna, fast då får de sova till klockan sju innan de måste upp, städa, morgongympa, äta frukost och läsa läxor i klassrummen. ”Skolan är väl bra”, säger Liu Wang och rycker på axlarna. ”Särskilt när vi har kinesiska, det är ett roligt ämne. Andra saker de lär sig är bland annat naturkunskap, engelska, kalligrafi och matematik.

En gång i månaden får de lämna barnhemmet 12 timmar då de är helt lediga. De flesta åker då in till Jilin provinsens huvudstad Chang Chun och går i affärer eller hälsar på hos släktingar och vänner.

Hela tiden som Liu Wang berättar om

sitt liv på barnhemmet sitter hon och kramar en liten gullig nalle hon fått av ett yngre par. ”De

brukar hjälpa mig lite med kläder och skolmaterial ibland”, säger hon. ”De fungerar väl lite som faddrar antar jag... Men det är inte många här på barnhemmet som får sådan hjälp. Vanligtvis kommer kläderna från olika insamlingar eller kanske något företag.”

” Jag ska bara stanna här så länge som det behövs”, förklarar Liu Wang. ”Sen ska jag flytta söderut, till någon stor stad...” fortsätter hon långsamt och verkar nästan se hur drömmarna tar form framför henne. ” Och jag ska jobba... jag ska bli tv-stjärna med egen show!” Liu Wangs ansikte spricker upp i ett stort leende. Hon vet vad hon vill göra med sitt liv.

Jessica Eriksson

Att tala om:

- Var bor Liu Wang?
- Vad tycker hon om att bo där?
- Vad beror det på?
- Varför bor hon där?
- Hur många dagar i veckan är hon i skolan?
- Vad är dumplins för något?
- Hur länge vill hon bo kvar på barnhemmet?
- Var vill hon flytta sen?
- Vad vill hon jobba med?

Jiang Baicheng

Jian Baicheng är 13 år. En liten kille som vilket barn som helst borde få leka, spela fotboll med kompisarna, skratta och ha kul. Tyvärr har han inte fått uppleva något så självklart, som att bara få vara barn.

När jag möter honom på gatubarnshemmet i Sipin City i norra Kina är det första som slår mig hur vuxen han verkar. På gatan utanför hörs barnens rop och skratt när de i färgglada gympadressar jagar en basketboll, men Jian Baicheng verkar inte intresserad av sådant. Iklädd en grå välanvänd kavaj, marinblå byxor och ett par svarta lite för stora herrskor tar han mig i hand, presenterar sig och börjar visa mig runt i hans nya hem som han delar med ett 20 tal andra gatubarn. Han berättar om första gången han kom dit för två och ett halvt år sedan, då hade han rymt efter första natten. Sedan dess har han förts tillbaka av polisen sju gånger, men varje gång begav han sig tillbaka ut på gatan igen. ”Jag trivdes inte här förut, jag tyckte gatan var ett bättre alternativ”, berättar han. ”Nu skulle jag aldrig rymma härifrån igen, detta har blivit mitt nya hem. Det är svårt att föreställa sig hur en 13 åring inte kan ha något annat ställe att vända sig till.

Jiang Baicheng föddes i en liten by på landet ca 10 mil från staden Sipin i norra Kina. När han var bara två år gammal drabbades hans mamma av en mental sjukdom. Pappan var nästan aldrig

hemma eftersom han fastnat i spelande dit familjens alla pengar och även kon som är en viktig del i hushållet hos en kinesisk lantfamilj försvann. Jian Baicheng togs om hand ut av grannfamiljer som gav honom vänlighet och mat för dagen. Men så blev hans mamma ännu sjukare och togs om hand av hennes syster med familj. Jian Baicheng fick snabbt veta att de inte hade plats för honom också, han fick vända sig någon annanstans. Han var nu endast nio år gammal. ”Det var då jag gav mig ut på gatan”, berättar han. ”Pappa försvann också helt vid den här tiden, jag har inte träffat honom sedan dess”.

”Jag trodde det skulle vara enkelt.” säger han lugnt och ser på mig med sina allvarliga pojkögon. ”Jag trodde att jag skulle lyckas skaffa mat för dagen, att jag skulle få det bra. Men så blev det inte. Jag var alltid hungrig, alltid frusen, och ibland blev jag slagen av människor som tyckte att jag var i vägen. På vintern låg jag vid utomhusgrillar

på vägen eller i någon trappuppgång för att inte frysa ihjäl. Ibland undrade jag om det inte skulle vara det bästa alternativet. Att bara få dö.”

Men Jiang Baichang lever. Jag har träffat honom, och det är ett möte jag aldrig kommer att glömma. Han har genomlidit mer än vilken 13-åring eller människa som helst ska behöva genomlida, och klarat sig. Sista gången han kom till gatubarnshemmet var det av egen fri vilja, och han säger att han aldrig mer vill återvända till gatan igen.

”Jag vill gå i skola, få en utbildning, jobba och skaffa familj precis som vilken människa som helst”, säger han med självklarhet i rösten. ”Jag vill ha en Wolkswagen Santana och bo i en stad i den södra delen av Kina.” Jiang Baicheng gör en kort paus och ler för första gången sedan jag träffat honom innan han tillägger: ”jag vill bo i värmen. Jag ska aldrig frysa igen”.

Nästa dag när jag återvänder till gatubarnscentrat ser jag omedelbart Jiang Baicheng, och det värmer i hjärtat. Han spelar

fotboll tillsammans med de andra barnen på gården. De stora herrskorna har bytts till ett par gymaskor i rätt storlek som snabbt blir smutsiga när han springer efter bollen. Hans förut allvarliga pojkansikte skrattar och visar upp det barn han är, men inte fått vara. Men nu får han. Äntligen, får Jiang Baicheng bara vara barn.

Jessica Eriksson

Att tala om:

Var kommer Jiang Baicheng ifrån?

Hur gammal är han?

Var bor han?

Hur blev han ett gatubarn?

Hur trodde han det skulle bli att leva på gatan?

Hur blev livet på gatan?

Vad drömmer Jiang Baicheng om?

Hur tror du ett gatubarn kan få ett bättre liv?

Jhony

Filippinerna är ett land som består av 7107 öar, men endast 2000 stycken av dem är befolkade. Många är knappt en kvadratkilometer stora och utan namn. Huvudstaden heter Manila och ligger på den största ön Luzon. Vädret är tropiskt, så det är mycket varmt och fuktigt året om. Medeltemperaturen ligger på 25°, men mellan mars och maj är det vanligt att temperaturen ligger på mellan 35-40°.

Man brukar kalla Tay Tay för slumområde. Människorna som bor här är mycket fattiga och bor oftast i små skjul utan varken vatten, avlopp eller el.

För några år sedan försörjde sig många här på att leta bland annat plast och metall på den närliggande soptippen som man sedan sålde.

Nu är soptippen stängd så man får försöka tjäna pengar på andra vis. I Tay Tay finns både förskola, grundskola och högstadieskola byggda av Hoppets Stjärna.

Här i klass två finns grabben Johny Huggins. Johny är en glad och sprallig åttaåring som vet vad han gillar: "Mitt favoritämne är philipino, det är roligast eftersom det är enklast!" säger han och skrattar. Philipino är ett utav de två största språken i Filippinerna, och därför är det viktigt att vara duktig på att läsa och skriva det. Det andra stora språket i landet är engelska.

Johny har två syskon, en bror och en syster. Tillsammans med dem och sina föräldrar bor han i ett mindre hus i området, men han har redan bestämt att det inte är här han kommer tillbringa resten av sitt liv. "Jag vill bli pilot när jag blir stor", förkunnar han

viktigt. "Jag vill k u n n a resa och

se andra platser... ofta!" Johny säger att han trivs bra i skolan, det roligaste är när de har rast. Då brukar han spela basket med sina kompisar. Trots att Jhony kommer från fattiga förhållanden har han det ganska bra jämfört med de som bor i Payatas en liten bit utanför huvudstaden.

När den stora soptippen "smokey mountain" vid Tay Tay stängdes började man dumpa soporna i Payatas istället. Hit kommer varje dag mer än 2000 ton sopor. Många utav människorna som letade sopor i Tay Tay flyttade till Payatas med soptippen. Tippen innebär många problem. För det första så luktar det ju såklart jätteäckligt och det är farligt att gå på den eftersom den är full av glasbitar och smuts, plus att den kan rasa så man begravs i en sop-lavin. Trots detta är det massor av människor som varje dag går omkring på tippen, många barfota eller med tunna sandaler. Barn som går i skolan springer hit såfort de är klara och letar efter flaskor, plast, metall och papper som de säljer för tre peso kilot. I svenska kronor blir det ungefär 85 öre. En bra dag kan de få ihop ca 10 peso. Många barn går dock aldrig ens till skolan utan letar sopor hela dagen istället. Många börjar när de är bara fem år gamla eftersom de måste hjälpa familjen få in pengar. Fast man kommit fram till att tippen är mycket farlig på grund av rasrisken har det bara kommit fler och fler människor hit. Man bor runt eller till och med på soptippen som beräknas bestå av 3,5 miljoner kubikmeter sopor.

Dennis Thern

Barnhemsbarnen i Thailand

I en liten by utanför Chiang Mai i norra Thailand finns ett litet barnhem. Sammanlagt bor där 14 barn i åldrarna 5-18 år. Projektet drivs av

en liten kristen kyrka med endast 40 medlemmar. Projektet startade 1996 och själva barnhemmet flyttade in i prästhuset för två år sedan då prästen flyttade.

Alla barn kommer från bergsstammarna Lahu eller Lisu. Föräldrarna har haft svårt att hålla dem i skolan och att överhuvudtaget ta hand om sina barn. De har varit tvungna att arbeta, oftast som blomsterförsäljare eller liknande. Ibland som tiggare. Efterhand har barnen kommit bort från sina familjer. I vissa fall har det blivit tvingade bort då föräldrarna hamnat i fängelse eller dött.

Efter att barnen varit på olika barnhem så har de senare hamnat på Huan Nan Jai Project. Här tas barnen hand om på ett bra sätt. Förutom skolgång och husliga sysslor som de hjälper till med får alla barnen lära sig spela ett klassiskt thailändskt instrument. Sedan spelar de i kyrkan, eller ibland på andra barnhem för barn som har det sämre.

För att barnen skall hänga med i skolan så kommer det volontärer varje veckodag och har undervisning i matte, engelska och naturkunskap med barnen. En liten tjej som bor här är Zang. Hon gick bara en årskurs på skolan innan hon slutade och hamnade på gatan. Nu går hon i årskurs åtta, så hon missade sex år i skolan. Barnen får också hjälp varje kväll under terminerna. Man verkar kräva en hel del av dem, men man ger mycket tillbaka. Trots barnens svåra bakgrund så kämpar de på bra.

Dennis Thern

Att tala om:

I vilken klass går Jhony?
Vilket är hans favoritämne?
Var bor han någonstans?
Hur ser hans hus ut?
Nämn några saker som saknas i hans hus...
Vad vill han göra när han blivit stor?
Vad finns i Payatas?
Vad använder man den till?
Vilka är det som letar på tippen?
Vad är det man kan tjäna pengar på?

Har man jobbat bra en dag kan man tjäna 30 pesos.
En kyckling i Filippinerna kostar 75 pesos, ett kilo ris 12. Hur många dagar tror du man måste jobba för att kunna bjuda sin familj (mamma, pappa, tre syskon) på ris och kyckling?

Historien om Buddha

Buddhismen

För länge, länge sedan i landet Indien fanns det en prins som kallades Gautama. Hans föräldrar ville att han skulle få vara lycklig, så han växte upp innanför palatsmurarna utan att någonsin få se världen utanför med fattiga och sjuka människor. Till sist lämnade han sitt hem och mötte då på sin väg en tiggare, en sjuk gammal man och slutligen såg han en människa som hade dött. Detta gjorde prinsen mycket ledsen, han hade fått lära sig att när en människa dör så återföds hon som någon annan person eller kanske något djur. Denna tro kallas för reinkarnation. Han tänkte att det måste finnas ett slut på återfödelsen så att man skulle slippa alla problem som det innebär att leva om och om igen. Han provade på olika levnadssätt, men inget kändes rätt. Tillslut satte han sig ner och mediterade en lång stund, och slutligen tyckte han att han funnit alla svar. Han kallades då för "Buddha", den upplyste och skulle aldrig mer behöva återfödas. Många människor följer Buddha och hans läror, de kallas för Buddhister.

Buddhismen är en mycket vanlig religion i Asien där man mediterar mycket för att finna frid och sluta återfödas. Det finns

olika vägar till upplysning, men i alla är det viktigt att man är en kärleksfull människa som visar respekt för allt annat som lever här på jorden. Det finns de som ägnar hela sitt liv åt detta och åt att meditera. De kallas för munkar. Munkar bor i kloster och går klädda i enkla kläder och rakar sina huvuden. På mornarna går de sina ronder ute i byar och städer med en liten skål som de hoppas kunna samla lite mat i. I länder

som till exempel Thailand och Burma är det vanligt att unga pojkar provar på livet som munk, fast kanske bara för några veckor medan en del fortsätter att leva i kloster hela livet. När man som ung provar på munklivet kallas man för novis.

Harmynthet

Harmynthet drabbar en av 700 födda Kineser. I västländer som till exempel USA drabbar det ett av 500 barn. Även om operationen "bara" kostar mellan tre och fyratusen kronor så är det en stor summa

pengar för merparten av den kinesiska befolkningen. Framförallt för de 80% som bor på landsbygden, där en bondefamiljs årsinkomst är mellan 1000-3000 kronor. Detta innebär alltså att det finns många barn som lever som harmynta och problemen som det innebär i form av exempelvis mobbing och ätsvårigheter. Många kineser opereras istället senare i livet, som vuxna. I exempelvis Sverige och andra länder i västvärlden opereras barnen redan som nyfödda för att slippa de problem som harmynthet innebär.

Operationen för harmynta tar mellan en och en och en halv timma, men för gomspalt tar det närmare två timmar. Tre dagar innan operationen kommer barnen till sjukhuset och stannar i en vecka efteråt för att få bästa möjliga vård. Barnen som opereras för gomspalt kommer till sjukhuset tre dagar innan, men stannar i hela femton dagar efteråt. Innan ingreppet bor föräldrarna med barnen och håller dem sällskap tillsammans med ett antal sköterskor. Doktor tillsammans med sjuksköterskor går igenom för

barnen med föräldrar vad som kommer att hända, visar dem runt för att få dem att känna sig trygga inför operationen. Man informerar även om den svenska hjälporganisationen Hoppets Stjärna som sponsrar det hela.

Sjukhusmiljön är förhållandevis ren och fräsch. På väggarna hänger bilder av Kalle Anka och andra färgglada figurer. Chang

chung Stomatological Hospital byggdes 1957 och är det största sjukhuset i nordöstra Kina. Här jobbar 240 sjuksköterskor och läkare som tar emot 150000 patienter varje år. Man har avancerad utrustning och hela operationsnivån

beskrivs som avancerad. När det gäller harmynta så har man ett expertlag som väljer ur den 200 personer långa väntelistan, men det är 1000 barn i hela provinsen Jilin som behöver operationen.

Star Of Hope är en välkänd organisation i Jilin och har varit med på tvnyheterna vid upprepade tillfällen. Star of Hope har hittills sponsrat 70 ingrepp, den yngsta patienten var tre månader gammal vilket är den normala åldern i västvärlden för den här operationen. Den äldsta var fjorton. Alla operationer har gått bra. Sjukhuset har möjlighet att göra fler operationer, det enda problemet är pengar.

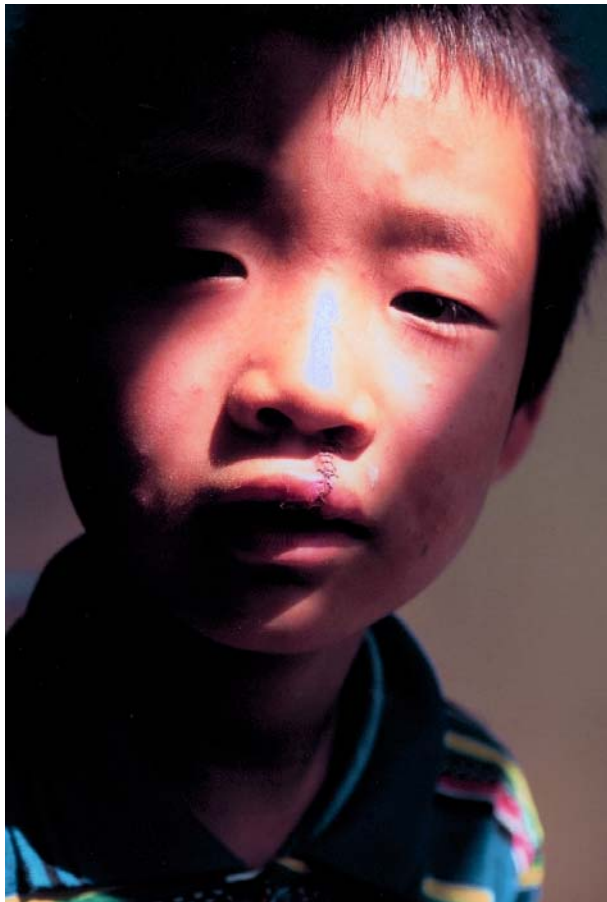
Yué Jincheng

Ett utav de barn som tack vare Hoppets Stjärna blivit opererad för harmynthet är den 10-årige pojken Yué Jincheng. Han bor tillsammans med sin mamma, pappa, farföräldrar och lillasyster i en liten by i Jilin-provinsen i norra Kina. Han bjuder in mig i det lilla huset som består av två rum, ett litet kök med spis byggd av lera och ett större utrymme som fungerar som både sov- och vardagsrum. Hela familjen sover på en såkallad "Kang", det vill säga en stor hård säng man eldar under på vintern för att hålla undan den

värsta kylan. Och det behövs verkligen, för fönstren är trasiga och det jordstampade golvet kan väl knappast hålla någon värme när temperaturen utanför sjunkit till 25 minusgrader. Så är levnadsförhållandena hos de jordbruksfamiljer jag besöker i norra Kina.

Den totala årsinkomsten som ska försörja föräldrar, barn och farföräldrar och är ca 3000 kronor.

"Utan hjälp hade vi aldrig haft råd till Jinchengs operation", säger mamman tacksamt och ler mot mig.

Hon jobbar tillsammans med sin man på den statsägda majså kern utanför byn, precis som resten av by-
innevånarna.

Det hon säger är sant. Deras totala inkomst under ett år motsvarar kostnaden för den operation pojken fått. Ett problem återstår dock, Yué Jincheng har nämligen en operation kvar han måste genomgå. Denna gång för gomspalt. När detta ska ske vet ingen i familjen, men de hoppas att det blir snart. Gomspalten har medfört att Yué Jincheng fått

talsvårigheter, något som ibland gör att folk som inte känner honom tror att han är mentalt handikappad och dumförklarar honom.

Ett ärr på Yué Jinchengs överläpp är det enda som idag vittnar om det enkla ingreppet som tagit bort hans harmynthet och gjort hans liv betydligt enklare. Yué Jincheng skrattar och leker med grannbarnen som vilken 10-åring som helst. På veckorna går han i skola där matematik är favoritämnet, och på rasterna gillar han att spela fotboll. Det är inte förrän han börjar tala eller när han äter som man märker av hans handikapp.

Jessica Eriksson

Jessicas **DAGBOK**

från Xiangtan barnhemmet

Jag fick tårar i ögonen när jag såg barnen skratta och leka på golvet framför mig. De var så fyllda av liv, glada och busiga. Tänk vilken glädje de hade kunnat skänka sina föräldrar!

En liten flicka på två år ställde sig alldeles framför mig där jag satt på en liten pall och såg nyfiket på den utländska flickan som så plötsligt dykt upp i deras lekrum. Jag log och försökte säga några ord på min knappa kinesiska. Hon såg blygt ned i golvet och verkade inte riktigt veta hur hon skulle reagera. Så sträckte hon fram sina små sorgkantade händer och började försiktigt känna på mina fingrar, undersökte noggrant armbandet och vred på mina ringar. Jag försökte få ögonkontakt, men hon var alldeles för upptagen med att undersöka alla de nya sakerna hon precis upptäckt. En lite äldre pojke gjorde henne sällskap och ryckte ifrån mig anteckningsbok och penna, ropade högt något på kinesiska och började bläddra. Men den lilla flickan såg honom inte ens. Stilla och för-

siktigt fortsatte hon lugnt att ta på mina händer, plåstret på mitt pekfinger, och den konstiga ringen på min tumme. ”Hon verkar fascinerad av dig,” sa Wu Dong, min tolk. Jag log och svarade:” det är ömsesidigt”.

Jag såg en annan liten tjej på tre år som inte vågade fram utan gömde sig halvt bakom en skötare när hon såg på mig. Jag sträckte fram min hand mot henne, varpå hon log och gömde sig helt bakom den beskyddande ryggen.

”Hon är blyg”, förklarade sköterskan. ”Det skulle nog jag också vara om jag var hon, svarade jag. Den lilla pojken som var ställets busfrö fortsatte rycka i mina saker, pratade och skrattade. Jag försökte prata tillbaka så gott jag kunde, och när mitt ord-

DAGBOK

förråd tagit slut kunde jag ju alltid skratta med honom. Skratt är ett internationellt kommunikationsmedel, och det fungerar alltid. Flera gånger återvände tanken jag fått när jag precis kommit in i rummet: Tänk vilken glädje de här barnen hade kunnat skänka sina föräldrar!

Den lilla flickan som gömt sig bakom sköterskans rygg sprang plötsligt fram och lade sitt huvud i mitt knä. Jag reagerade utan att tänka och böjde mig över henne, gav henne en kram och började stryka henne över håret. Så blev jag plötsligt medveten om vad jag gjorde och tänkte att jag säkert skrämt henne när jag satte mig upprätt igen. Men flickan låg kvar, höll mig om benen och verkade vila.

Nästa gång jag träffade barnen i lekrummet hade jag med mig videokameran. Busfröet var givetvis omedelbart framme och ville trycka på knapparna och ryckte i stativet. Jag visade dem bilden av dem själva i kameraskärmen vilket möttes av glada miner och upprymda skratt. Alla ville stå framför och vinka till sig själv. Men så hördes plötsligt gråt mitt i de lyckliga ropen. Jag ställde undan filmutrustningen och såg den lilla treåriga tjejen som lagt sitt huvud i mitt knä en timma tidi-

gare. Hon hade ramlat i trängseln och börjat gråta. Ingen sköterska fanns i närheten så jag lyfte snabbt upp henne och började vyssja samtidigt som jag strök henne över ryggen. Hon tystnade nästan omedelbart och lade huvudet tillrätta mot min axel där hon snorade lite och sedan vilade ett tag. Jag fortsatte stryka henne över ryggen och visste inte riktigt hur jag skulle reagera. Det kändes så stort. Jag menar, där

stod jag, en 19 årig svensk tjej precis nyutexaminerad från gymnasiet med en liten perfekt skapad och underbart söt

flicka som suckade nöjt i mina armar. Hur skulle jag kunna låta bli att fästa mig vid henne? Hur skulle jag kunna resa vidare utan att sakna och gråta? Och hur, *hur* skulle jag

någonsin kunna förstå varför hon och tusentals andra små barn som henne blivit övergivna som nyfödd? Hur skulle jag kunna lämna henne om två veckor?

På Xiangtan social welfare center i södra Kina finns 115 barn varav 110 är flickor.

DAGBOK

Av de fem pojkarna är fyra stycken mentalt handikappade, medan fem flickor av de 110 är drabbade.

De flesta av barnen är under sju år, men den äldsta är 16 och den yngsta fem månader. De har

alla olika personligheter och utseenden, men en sak de har gemensamt är att de alla är föräldralösa. De flesta på grund av att de som spädbarn övergavs av sina föräldrar, medan en del förlorat dem på grund av dödsfall eller fängelsestraff.

Efter en eftermiddagspromenad i byn utanför centrat återvänder jag till byggnaden där de små barnen håller till. Jag ser dem på trappan där de vinkar och ropar glatt när de ser mig, och jag känner mig varm inombords. Jag sätter mig på bron och genast har jag två små flickor som kryper upp i mitt knä, den ena är den samma som jag tröstat tidigare på dagen. Närmare tio andra små barn flockar sig runt mig, drar i mitt hår och petar på mina smycken. Jag bara skrattar, och de skrattar tillbaka. Jag känner mig lycklig.

Snart får vi sällskap av tre lite äldre barn som kommit hem från skolan. En pigg tjej på 12 år

frågar på engelska om mitt namn, hur jag mår och hur gammal jag är. Jag svarar och frågar om hon vill visa mig var hon bor. Hon nickar, och tillsammans med de två

andra äldre barnen (en pojke och en flicka) går vi upp tre trappor där de visar upp två mindre rum med två sängar, ett litet bord med vattenkopp och tandborste och en spegel. På väggen hänger något som ser ut som diplom som den andra tjejen stolt pekar på. Jag får veta att det är utmärkelser från hennes skola.

Senare på kvällen knackar det på min dörr. Det är de tre barnen som kommer

med en myggdödare. Jag ler tacksamt och bjuder in dem. Resten av kvällen tittar vi på kinesisk tecknad film med en buddhist som hjälte, äter choklad och pratar. Jag visar dem min kamera och

låter dem ta varsitt foto, filmar dem lite och spelar lite musik på min minidisc. Den 12 åriga tjejen som inlett konversation med mig på engelska på eftermiddagen diggar svenska Kent. ”Schysst

DAGBOK

tjej”, tänker jag och skrattar. Den andra flickan har uppslukats helt av min kinesiska frاسبok och gör sitt bästa för att öka på sitt engelska ordförråd. ”Beautiful” ”Believe” ”Boyfriend” och ”Sweden” lär hon sig snabbt och börjar på stapplande engelska bilda meningar. ”Do you believe Wu Dong (min tolk) is beautiful?” blir första frågan. Jag skrattar och frågar tillbaka: ”Do you?” Hon ler och svarar att det gör hon.

Onsdag 11 okt

Dagens första toabesök var en upplevelse. Knappt vaken och med morgonrufsigt hår satte jag mig tungt på sissen och tog tag i en bit papper på hållaren. Mitt skrik hördes förmodligen över hela centrat, för när jag ryckte loss pappersbiten sprang den äckligaste spindel jag sett fram alldeles vid min hand. Den stannade på väggen ca 4 dm ifrån mig i ansiktshöjd. Jag sneglade förskräckt på det ohyggliga monstret som var stor som ett mariekex med sina långa snuskiga ben. Käkarna syntes tydligt och jag mindes på ett ögonblick hela skräckfilmen ”Imse Vimse Spindel” där de otäcka små insekterna skördat ex antal offer i en amerikansk småstad. Jag kände att jag stod inför ett val. Antingen lät jag mig själv bli hysterisk och springa upp från toastolen med trosorna vid fotknölna, eller så satt jag kvar och fullföljde toabesöket innan jag reste mig

och slog ihjäl i n k r ä k t a r e n . ”Nåväl, har jag suttit kvar såhär länge kan jag väl lika gärna sitta klart”, tänkte jag och stannade kvar på toastolen. Spindeln tog några snabba steg 1 dm högre upp och

stannade. ”hoppa inte för Guds skull...” muttrade jag och böjde mig efter ett paket näsdukar. Så slog jag till, en gång, två gånger, och så ett hårt stamp med tofeln när den låg ihopkrullad med sina långa ben på golvet. Så vred jag på duschen och hann precis tvåla in mig när vattnet slutade rinna. ”Toppen” tänkte jag och torkade schampoo från ansiktet. Så kom det några kalla små droppar, och jag tänkte att det skulle ta hela dagen innan jag fått bort all tvål. Men efter fem minuter var strålen tillbaka igen. Iskall såklart, och mitt skrik hördes för andra gången över welfarecentrat. De tror väl att jag är knäpp vid det här laget.

Färdigdus Chad och påklädd följde jag med två anställda plus en chaufför till en leksaksfabrik i provinsens huvudstad Changsha. De tittade på kasperdockor, lekställningar, bollar och många andra saker och gick sedan in i kontoret som låg alldeles utanför. Jag försökte hela tiden följa händelserna med videokameran eftersom det stått i min arbetsbeskrivning.

När vi kommer tillbaka till centrat väntar ett lokalt tvteam på oss. De ska filma mig i mitt rum, när jag leker med olika barn

DAGBOK

och går omkring på gården. Jag låter mig regisseras och det går bra, ingen omtagning blev nödvändig. Wu Dong som börjat slappna av skrattar och kallar mig för "Moviestar". Reportern säger jag ska träffa värdarna för en tv show imorgon och sedan vara med i deras show på fredagförmiddag. Jag hade redan tackat ja till att ställa upp på fredagen, men att ödsla tid på att skaka hand med två värdar samma dag som renoveringen av lekrummet påbörjas känns onödigt. Jag

försöker slippa undan, men direktören har tydligen tackat ja å mina vägnar. Jag blir lite irriterad men förklarar för Wu Dong att jag vill ägna så mycket tid som möjligt åt barnen och renoveringen. Tv stationen har redan fått en eftermiddag och fredag förmiddag, det får räcka. Han nickar och pratar med direktören som ändrar planerna. Jag börjar känna mig lite stressad över att ha varit här i tre dagar men inte hunnit vara med barnen så mycket.

När det blivit mörkt väntar de äldre barnen på oss på gården och frågar om vi kan gå till mitt rum och se på tv. Jag säger att jag vill hälsa på de små barnen först. När vi kommer in i deras rum ser jag att de håller på att lägga sig. Salen är full av små sängar där de kryper omkring, skrattar och drar i varandras filtar. Alla prob-

lem som tyngt mig under dagen försvinner omedelbart och jag sätter mig vid en av mina favoritflickors säng. Sköterskan skrattar när barnet kryper upp i mitt knä och säger att jag får adoptera henne.

Jag kramar den lilla och önskar att det vore möjligt. Det är en härlig stämning i sovsalen och jag vill stanna hela natten. Barnen busar omkring, slår sig, gråter, skrattar, och är som barn är mest helt enkelt. Lilltje-

jen i mitt knä som heter Li Hong, lutar sig mot mitt bröst där hon stannar samtidigt som jag pratar med de andra barnen och frågar sköterskan lite om vad hon tycker om sitt jobb. Till min förvåning svarar hon att hon inte gillar det, men det blir snart uppenbart varför. Hon tar tillsammans med en annan kvinna hand om 16 aktiva små barn i 24-timmarspass utan raster. Det är stressigt och uttröttande, hur mysiga barnen än är så blir det för mycket. De två sköterskorna som finns i rummet har båda jobbat där i sex månader.

Jag tänker att det är nog inte bara personalen som blir lidande, även barnen påverkas säkert av den stressiga situationen där deras "mammor" har svårt att ta sig den tid de kanske skulle vilja till att ge varje enskilt barn den uppmärksamhet och

DAGBOK

närhet som de behöver.

Men så har det blivit dags för barnen att sova, och jag och Wu Dong går tillbaka till våra rum. Jag säger till de två äldre barnen att jag är trött men de får följa med ett litet tag om de vill. De förstår dock att jag vill vila och säger god natt.

Torsdag 12 okt

Jag har ett mycket fint rum här på centralt. Airconditioning, dubbelsäng med fräscha sängkläder, kylskåp laddat med frukt och en modern toalett med varmvattenduscher.

Första natten blev dock lite jobbig efter att airconditionen lagt av i den fuktiga värmen, men den lagades redan nästa dag. En annan nackdel är alla dessa äckliga småkryp som letar sig in i de trasiga myggnäten och kryper i väggar, tak och gömmer sig bakom möblerna. Värst är myggen, jag tror jag har närmare 15 bett över hela kroppen nu. Wu Dong sa att chansen för att få malaria är liten, men den finns. Toppen. Klimatet här i Xingtang kändes nästan tropiskt när vi kom hit. Svetten rann konstant så fort man gick utomhus, linne och shorts var den mest lämpliga klädseln, även på kvällarna. Dygnet runt hördes syrsor och insekter i de gröna buskagen. Jorden är härligt röd och får en intensiv färg i eftermiddagssohlen. Kontrasten mellan den klarblå him-

len och röda jorden kändes härligt att fota under min eftermiddagspromenad på tisdagen. På onsdagen hade värmen plötsligt försvunnit, himlen var grå och det blåste kraftigt. Man

kunde fortfarande ha t-shirt, men shorts byttes till byxor.

I dag torsdag på eftermiddagen ligger jag efter lunch under täcket iklädd byxor, t-shirt, två stickade tröjor och en dunväst men fryser fortfarande. Rummet har ingen som helst isolering, de kalla vindarna utanför blåser rakt in. Mig gör det inte så mycket, men jag undrar hur det blir för barnen...

På något märkligt sätt hade det ändå bestämts att jag skulle träffa värdarna ikväll. Jag blev lite irriterad när jag fick veta det, främst för att jag trodde de lyssnat på min åsikt, fast så var det tydligen inte. ”Men men, är det så viktigt kan jag göra det”, sa jag till Wu Dong som nickade. Han förstod dock att jag tyckte det kändes onödigt och talade med direktören igen som ändrade mötet till i morgonbitti innan tvshowen. För mig känns det som att det kvittar när jag träffar värdarna, men nu blir det i morgon i alla fall. Jag har fått frågorna de tänker ställa och ska skriva ner mina svar till Wu

DAGBOK

Dong så han kan ge dem till tv stationen så de kan texta intervjun. Det känns faktiskt ganska kul och lite nervöst att jag ska vara med i Kinesisk tv.

Programmets titel ska tydligen vara: "Kind Womens Heart". Jag skratade när jag läste det. "Kind Women" är alltså jag! Jag kan knappt vänta på att få berätta detta för vänner och familj... Förhoppningsvis så får jag med mig ett band med inspelningen sedan, i såfall ska jag ge en kopia till alla kompisar i julklapp. "Jessica, a Kind womans heart..." Den du.

I morse började man göra den nya gräsmattan. Jag filmade och fotade när några män hackade och grävde för att göra en grund, men min uppmärksamhet drogs snart åt ett annat håll. Barnen som sett mig komma ropade glatt och vinkade, och jag gick dit. Li Hong och de andra började som förut krypa på mig när jag satte mig ner, försökte komma åt kameran och trycka på knapparna. Jag kände att jag trivdes bra hos dem och önskade att jag kunde ta med varenda en hem till Sverige. Jag försökte låta bli att tänka på att jag skulle behöva lämna dem om några dagar. Jag kom på att jag inte varit hos spädbarnen särskilt mycket, och gick en trappa upp. Det hördes gråt och skrik från rummen där de bodde, och jag gick in i första dörren. Där inne satt 22 barn på rad i sina små pottstolar med hål i

sina byxor så de närsomhelst kunde uträtta sina behov. En del var fastbundna runt midjan eller fötterna så de inte skulle krypa iväg, det skulle vara

omöjligt för de tre sköterskorna att hålla efter 22 småbarn som kröp omkring i hela byggnaden. Sammanlagt fyra kvinnor jobbade i rummet jag besökte, en var ledig tills hennes skift började. De jobbade sju dagar i veckan med att ta hand om barnen, städa rummen och göra mat. Tvätten togs om hand av andra anställda. Det fanns sammanlagt ca 80 spädbarn på centrat. En utav kvinnorna jag träffade i rummet hade jobbat på centrat i nio år, de andra två var ganska nya. Jag gick fram till en utav de små flickorna som grät och lyfte upp henne. Hon tystnade och såg storögt på mig. Jag pratade och log mot henne och så började hon skratta med sin lilla tandlösa mun. Snart blev det dags för lunch, och jag matade den lilla tills hon var mätt och matade sedan ett andra barn. Sköterskorna satt på små pallar framför pottstolarna och matade två barn åt gången ur de små flaskorna. Sedan badade de några av barnen, och la dem för att vila middag. Jag gick ner till "mina" barn igen som ropade glatt: *Aji! Aji!* Jag jagade Liu Hong genom korridoren. Hon skrek så hon skrattade tills vi stannade, då kramade hon om mitt ena ben samtidigt som vi gick till deras matbord. Sköterskan skrattade och pekade på lill-

DAGBOK

tjejen och sa att hon tycker om mig.

Jag hade svårt att slita mig, men är hungrig själv så jag gick tillsammans med Wu Dong till "vårt" matrum där bara vi två äter lunch.

Känns avslappnat och skönt, mer "normalt". Inget pådrag med direktörer, chaufförer, sekreterare och alla andra som i vanliga fall äter med oss. Jag frågar vad "Aji" betyder som barnen ropar när de ser mig komma. Han skrattar och säger att det betyder "aunti", dvs "moster" eller "tant".

Efter lunch går jag till mitt rum, skriver lite och förbereder svar på frågorna tvstationen skickat. Vid två-tiden knackar Wu Dong på och säger att tv värdarna kommit hit för att träffa mig om morgondagens program. Det är samma kvinna som jag träffat dagen innan och en yngre man. De frågar om mina intryck av Kina, mitt arbete och om Hoppets Stjärna. Jag känner mig förvånadsvärt avslappnad och har inga problem med att svara.

De frågar också hur det kommer sig att jag och min mamma är sådana varmhjärtade människor.

Jag säger bland annat: "vi har fått sådana bra förutsättningar i livet med mat, kläder, kärlek, hus, ja allt en människa behöver och mer. När man sedan för höra om och se människor som

inte har det lika bra vill man hjälpa så mycket man kan för att de också ska få det som vi tycker är självklart. Det handlar om kärlek till m e d -

människorna, till barnen, och det är det som Hoppets Stjärna bygger på. Kärlek till medmänniskorna, och viljan att förbättra barnens förutsättningar i livet"

Hela intervjun flyter på och jag känner mig inte ett dugg nervös. Däremot känns det pirrigt inför imorgon då vi 9.30 börjar inspelningen.

Jag hälsar på barnen fram till middagen, och efter maten går jag genast dit igen.

Det är kolsvart ute eftersom det inte finns någon utebelysning, men jag springer i mörkret och snart hör jag de glada rösterna som ropar "Aji! Aji!" följt av ljudet från små springande barnfötter igen. Li Hong som för bara två dagar sedan blygt gömt sig bakom en skötares rygg när hon såg mig för första gången kastar sig runt mina ben och jag lyfter upp henne. Jag umgås med barnen under kvällen tills ett av de äldre barnen för tionde gången frågar om vi kan gå till mitt rum och se på tv. "Ok", svarar jag och säger god natt till barnen som följer med till trappen där de vinkar och ropar "zai djien"! (hejdå) Besökarna stannar inte länge, och jag får tid att läsa på frågorna litegrann. Det är kallt, och jag

DAGBOK

lägger mig med t-shirt, strumpor och stickad tröja under två täcken. Då fryser jag inte längre.

Fredag 13 okt

Föregående natt kunde ha varit bättre. Men förmodligen mycket sämre med. Hittade en enorm kackerlacka vid huvudkudden (ja, levande och mycket snabb)mygg surrade vid mina öron men försvann blixtnsnabbt när jag tände lampan. Hade nervös mage och kunde inte slappna av, mycket på grund av nervositet inför tv programmet. Somnade tillslut men vaknade våt av svett utan täcke. Den blöta t-shirten hade blivit iskall, jag huttrade och kände som om jag hoppat i en isvak med kläderna på. Duschade på morgonen, tack-o-lov för varmvatten! Klädde snabbt på mig och begav mig med Wu Dong och personal från centrat till tv stationen.

Programmet hette ”Womens World”, men leddes av en man. När jag satt på stolen mellan Wu Dong och värden och såg kamerorna och de skarpa strålkastarna började jag känna mig lite orolig. Tänk om jag sa något fel. Jag ville säga något som gjorde direktören på centrat glad, något som glädde CF, kineserna, värden, Hoppets Stjärna... Tankarna började snurra men jag tog några djupa andetag och repeterade i tankarna det som blivit något slags mantra för mig under resan: Ta det bara lugnt, Jessica. Ingenting blir bättre av att du blir

orolig, ta det bara lugnt...” Men jag tror Wu Dong hade det värre, han sa att han inte kunde minnas när han varit så nervös sist. Jag fick känna på hans puls som slog i 180.

Så kom frågorna och jag svarade. Mestadels gick det bra, någon liten miss kanske men i överlag bra. De ställde även frågor till en kvinnlig anställd från centrat som jag tror är någon slags föreståndarinna om vad hon tyckte om mig. Jag kunde urskilja meningen ”wo shi han Jezca”, och det värmdes. (Jag tycker om Jessica) Wu Dong berättade att de tyckte bra om mig, att jag var så snäll mot barnen och verkligen hade ett gott hjärta. ”A kind Womens heart...”

Tillbaka på centrat gick jag direkt och filmade arbetarna som jobbade på gräsmattan. Eller tja, försökte i alla fall, men det var inte så lätt med ca 15 ungar som sprang runt benen och drog i stativet. Men jag kunde inte bli arg, de var ju bara nyfikna. Det kändes snarare positivt att de ville plocka med kameran, barn ska vilja undersöka nya saker.

Spenderade eftermiddagen i ”bäbisrummet”.

DAGBOK

Lördag 14 oktober

Natten var svinkall, jag har frusit hela dagen förutom när vi åt lunch inne i en förort till Xiangtan med ett irländskt par och deras adopterade kinesdotter.

Jag var småskitig, snorig och åt med pinnar som ett proffs jämfört med dem. Kändes skitbra. Märkligt nog kändes det inte särskilt kul att träffa västerlänningar. Jag tuggade blad och spottade tillsammans med kineserna och log när irländarna såg funderamt på mig. Frös hela eftermiddagen, försökte få lite info om lekrummet eller barnen av direktören som vägrade hjälpa till med något innan måndagen. LiHong gråter varje gång jag lämnar henne, det skär i bröstet. Vad ska jag göra???

Måndag 16 oktober

Igår var det direktörens födelsedag, så vi åt stor lunch och sjöng kareoke. Det var faktiskt riktigt roligt, jag skrattade och sjöng hela tema låten från "Titanic". Sedan lärde de mig dansa någon slags kinesisk styrdans, vilket vi gjorde resten av eftermiddagen till skrålände kareoke framträdanden. Har börjat vänja mig vid kylan, tror dessutom temperaturen stigit ett par grader idag. Skulle gissa att det kanske är 16-17 grader här inne nu, känns ganska skönt. Idag måndag har jag fått mer information om lekrummet. De har spacklat färdigt och i morgon ska de till staden och köpa diverse utrustning. Jag bad om att få följa med, och det fick jag såklart... Träffade "mina" barn ett tag, Lihong klänger på mig varje sekund och skriker högt när jag sätter ner henne. I lördags

när jag gick för att äta lunch var första gången hon började gråta när jag gick. Hon skrek och klamrade sig fast i mitt ben tills en sköterska tog upp henne och stängde glasörrarna till barnhemmet. Jag

kunde se henne stå och slå på glaset med tårar över hela ansiktet och den lilla munnen skrek "Aji"!!! Det kändes väldigt tungt, och jag gruvade mig verkligen för då jag skulle säga hejdå "på riktigt". Idag hörde jag att hon skrek något annat, jag tyckte mig höra vad det var men jag tänkte att jag måste ha hört fel. Men Lihong fortsatte skrika samma sak varje gång jag satte ner henne, och tillslut kunde jag inte förneka det längre, särskilt inte efter att Wu Dong bekräftat det.

Hon kallade mig för mamma.

Efter lunch tog jag en lång behövlig promenad ute i byn tillsammans med Wu Dong och en yngre tjej. Jag har börjat känna mig riktigt fet och otymplig efter alla middagar och skulle verkligen behöva några rejäla träningspass.

Jag har tänkt en del på att Lihong kallar mig mamma, men jag vet inte vad jag ska göra. Vad kan jag göra? Ingenting. Undrar om det varit fel av mig att ge henne så mycket uppmärksamhet, kommer hon känna sig sviken när jag åker? Det sista jag vill är att vara "den som åker ifrån barnet". En svikare som hon kommer minnas med bitterhet i hjärtat. Jag vet inte vad jag ska göra. Det finns ingenting att göra. Jag kan bara åka. Det stinger i bröstet när jag tänker

DAGBOK

på det. Jag kommer att lämna henne. Nu gråter jag, det är oundvikligt. Vad annat kan jag göra? Ingenting. Jag kan bara gråta

Förhoppningsvis har hon inte blivit så fäst vid mig som det verkar, förhoppningsvis så glömmer hon mig snart...

Jag kommer aldrig glömma henne.

Det känns riktigt jobbigt med Li-Hong... Jag känner mig för tillfället helt knäckt, jag kommer vara den som åker. Det gör så otroligt ont i mig när jag tänker på det, jag bara gråter och gråter. Jag har försökt ta reda på var hon och många andra barn kommer ifrån, var de upphittades osv men ingen jag pratat med minns. De ska visst ha filer på alla barn som jag frågat efter men det verkar inte som att jag kommer att få se några.

Jessica Eriksson

Barnen som ingen vill ha!

Jag mötte dem första gången 1998, under mitt besök i Kina, barnen som ingen vill ha. Vilka är de? De är Kinas alla barnhemsbarn. Övergivna sedan födelsen. De flesta fullt friska tjejer. En del är som i många andra länder handikappade barn. Fåtalet är de som mist sina föräldrar av naturliga orsaker. Sedan mitt första möte har dessa barn legat tungt på mitt hjärta. Vad kan Hoppets Stjärna göra för att förändra dessa barns liv och vad kan vi göra för att förhindra att fler barn blir lämnade?

Hoppets Stjärna är till för de mest behövande barnen. Vilka dessa är varierar från land till land och kultur till kultur. Jag skulle vilja tillägga, vi finns till för de mest behövande barnen, men inte enbart de mest behövande vad gäller materiell hjälp. Vi behövs för de barn som lever i ett samhälle där de inte tillräknas ett likvärdigt människovärde med sina övriga medborgare. Vi behövs för de barn som behöver en röst som talar för dem. Hoppets Stjärna behöver vara "advokaten" som för deras sak.

Vilka dessa barn är varierar där vi arbetar. I alla länder är det fattiga, nödlidande barn,

men i tillägg är det s p e c i e l l a underprivilegerade grupper. I sydamerika är det t.ex gatubarnen, i östeuropa t.ex. de handikappade och i Kina är det de övergivna barnen, speciellt flickor, men även handikappade. Ni har mött några av dessa barn i detta material, barn som ingen vill ha. Jag hoppas även ni känner som jag; Vad kan vi göra för att hjälpa? Hur kan vi vara med att ge d e m d e r a s människovärde, kärlek, glädje, hopp och framtidstro?

Li Di & Li Zhu 11 år

Tvillingflickorna dansar som små änglar i gymnsalen på barnhemmet i H u n a n , Provinshuvudstaden i Hubei.

Zhong Hua 12 år

Den lilla pojken sjunger med en underbart klockren och vacker röst. Alla lyssnar andäktigt till den ljuvliga sången och applåderna är långa efter

att han avslutat sitt framträdande.

Ingen gråter

De ligger minst 50 bebisar i en och samma sovsal, men ingen gråter. Hur är det möjligt. De har slutat gråta, det är ingen idé för ingen hör dem.

Understimulerade

Barnen sitter med nakna underkroppar i stolar med hål för pottbehov. Det finns inga leksaker i det sterila nya barnhemsbygget. Barnen gungar fram och tillbaka i sina stolar. Ett tydligt tecken på understimulering.

8 000 barn med harmynthet

Av barn på barnhem i Kina är 8 000 barn registrerade med problemet harmynt. Det tar tre operationer medan de är bebisar att rätta till detta problem så de kan få en vackrare uppsyn och därmed ses på med ökad människovärde. Tusentals barn med samma problem är gömda hemma.

Flickbebisar utan värde

Medan de vit- och blåklädda, vackra flickorna spelar ljuvlig musik gråter det inom mig vid tanken på att deras föräldrar har gått miste om den glädje dessa döttrar kunde gett dem. Hade de sett dem nu skulle de vilja erkänna dem som sina barn. Men som nyfödda flickbebisar hade de inget värde för sina föräldrar

Barnens dansnummer är som en professionell danstrupp. De agerar som sådan också ibland, för att hjälpa sina medsyskon, barnhemsbarnen i Kina. Dessa barn vid barnhemmet i Hunan brukar åka ut till andra mindre bemedlade hem och underhålla barnhemsbarn. De anordnar även uppvisningar för att samla in pengar till barn på barnhem i sitt hemland.

Omöjligt att förstå

Är det verkligen möjligt att ingen ville ha dessa underbara barn! Detta är min första tanke när jag tittar på de vackra, duktiga, glada och änglalika barnen som uppträder framför mig på barnhemmet i Hunan, provinshuvudstaden i Hubei.

Det stämmer inte med min föreställningsvärld. Alla föräldrar jag känner till skulle vara så underbart lyckliga över att se sina barn

dansa och sjunga som Li Di, Li Zhu, Zhong Hua och alla deras medsyskon på barnhemmet. Här är det inga föräldrar som applåderar.

Dessa barn har aldrig fått möjligheten att växa upp med sina föräldrar. Varför? Den grymmaste av alla sanningar man kan tänka sig drabbade dessa barn och hundratusentals andra barn i Kina; Deras föräldrar ville inte ha dem. De lämnades vid födelsen och ett barnhem eller social welfare center har sedan varit deras hem. Ingen vet vem deras föräldrar är. Li Di och Li Zhu är fullständigt friska och normala tjejer. Ändå blev de övergivna. Varför? Den enda orsak man kan tänka sig är att de var flickor och dessutom två. I Kina har man enbarnspolitik och många vill därför ha en son.

Zhong Hua är dvärg från födelsen. Han och liknande barn med olika handikapp blir också övergivna.

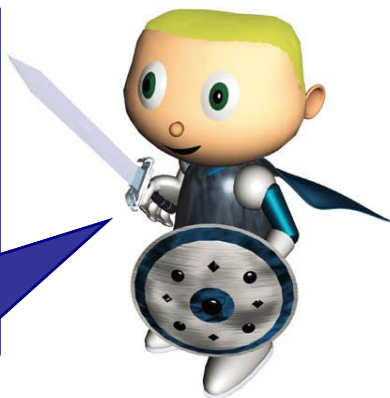
Jag besökte många barnhem under min resa i Kina. Jag ville helst ta med mig alla bebisar hem. Det är så hjärtskärande att se dem ligga där i sina sängar. 50 stycken ligger till exempel i en sal och ingen har tid att gosa med dem eller ta upp dem.

Kinas övergivna barn behöver oss. Vi hittar dem på barnhem, på ålderdomshem och på gatubarnscenter. En del försöker man skaffa fosterfamiljer till. Här kan vi gå in och hjälpa. Sedan två år är Hoppets Stjärna aktiva i Kina. Tillsammans vill vi förändra framtiden för dessa barn.

Björg Farstad

Hoppets Stjärna i Asien

Hoppets Stjärna är en biståndsorganisation som hjälper de allra fattigaste barnen i världen.

nätterna för att få tillräckligt mycket pengar.

Ändå räcker det de tjänar ihop knappt ens till mat för dagen. Ännu mindre räcker det till nya kläder, leksaker och skolgång.

Hoppets Stjärna på Filippinerna

I Asien började de sitt arbete på Filippinerna under början av 80-talet. Hoppets Stjärna fick se hur svårt många barn hade det här.

De gjorde t.ex. ett besök på ett par soptippar som ligger utanför huvudstaden Manila. Här träffade de en hel hop med barn som bor på soptipparna.

Varje dag letar ”soptippsbarnen” igenom de enorma skräpbergen för att hitta brännbart material. Den plast, metall och papp barnen hittar säljer de sedan till återvinnings-fabriker som i sin tur gör nya saker av materialet.

Barnen får jobba många timmar varje dag och ibland fortsätter de långt inpå 82

Skolorna

Hoppets Stjärna ville att de barnen skulle få samma chans till en bra utbildning som alla andra. Det är viktigt att ha en utbildning om man vill komma någonstans i livet och för barnen på soptippen kan det betyda att de inte behöver bo kvar i slummen när de blir äldre.

Hoppets Stjärna byggde nu en skola precis i närheten av soptippen Smokey Mountain som döptes till; ”Star of Hope Christian School”.

Här får barnen en ny skoluniform och böcker, men framförallt

hopp om en bättre framtid.

De minsta barnen får lära sig läsa, skriva och räkna, medan de äldre också läser historia, geografi och vetenskapsämnen.

Idag har Hoppets Stjärna 3 förskolor, en

grundskola och högstadieskola på Filippinerna, där går det nästan 2500 barn!

Katastrofhjälp

Under åren som Hoppets Stjärna har varit på Filippinerna har en del naturkatastrofer inträffat.

Många skolor har byggts och rustats upp och de har fått stöd till skolmöbler och skolmaterial för barnen.

De övergivna barnen

En annan sak som ligger

Varje år regnar och blåser det väldigt mycket på Filippinerna och det leder ofta till att stora områden översvämmas av vattenmassorna.

Hoppets Stjärna har då hjälpt de drabbade människorna med mat, kläder och husrum.

En av de katastroferna hände år 2000. Då ledde allt regnande till att soptippen Payatas rasade samman. Det var här som många av eleverna på Star of Hope Christian School bodde och nu stod många av dem utan hem.

organisationen varmt om hjärtat är alla de övergivna barnen.

I Kina överges hundratusenals barn av sina föräldrar och när Hoppets Stjärna fick möta några av dem och se hur de hade det, ville de hjälpa till på något sätt.

Eftersom det finns så många föräldralösa barn i Kina finns där också många barnhem som tar hand om dem. Det var här som Hoppets Stjärna bestämde sig för att gå in och hjälpa till.

Hoppets Stjärna ryckte in med pengar, mat, filtar och mycket annat till alla familjer som blivit av med sina hem.

Star of Hope Christian School förvandlades till ett räddningscenter dit familjerna fick komma och bo under en tid.

Hoppets Stjärna i Kina

Ett annat land som Hoppets Stjärna arbetar mycket i är Kina. Hit kom de 1998.

Precis som på Filippinerna så har Hoppets Stjärna hjälpt till med kläder, mat och annat vid katastrofer i Kina.

Barnhemmen ger barnen någonstans att bo och mat i magen. Men eftersom det finns så många barn som behöver tas om hand så blir det ofta inte så mycket pengar över till t.ex. böcker, leksaker och annat.

Hoppets Stjärna har sett till att flera barnhem fått nya lektrum fyllda av roliga och nyttiga saker som barnen kan leka med.

Stipendium för vidare studier

De barnhemsbarn som skulle vilja studera vidare vid universitetet efter skolan kan söka stipendium som Hoppets Stjärna ger ut.

Familjer på landet

Till fattiga familjer på landet ger organisationen pengar för att barnen ska kunna få växa upp tillsammans med sina föräldrar. På det sättet slipper många bli ivägskickade till barnhem för att föräldrarna inte har råd med att ha de kvar hemma.

Harmynthet

Ett annat problem i Kina är att många barn föds med harmynthet. Man föds då med en överläpp som är delad.

Det är lätt att operera bort men många i Kina har inte råd med att betala för operationen. På grund av det tvingas många barn gå med sin harläpp länge och blir då ofta retade för att de ser annorlunda ut. Harläppen gör det även svårt för dem att äta.

Hoppets Stjärna har hjälpt många av de här barnen att bli av med sin harmynthet genom att samla ihop pengar till deras operationer.

Hoppets Stjärna i Nordkorea

Förutom sitt arbete på Filippinerna och i Kina så har Hoppets Stjärna även hjälpt barnhem i Nordkorea. Eftersom det här landet har varit drabbat av svält under en längre tid så har organisationen kommit hit med mat och kläder.

Fadderbarn/fadderföräldrar

Organisationer som arbetar för fattiga människor världen över, är alla beroende av pengar och bidrag från vanliga människor och det finns många som gärna hjälper till. Vissa hjälper till genom att skänka en summa pengar lite då och då. Andra väljer att stödja ett fadderbarn. Det innebär att de hjälper ett speciellt barn med pengar till mat, hem och skola varje månad.

Hoppets Stjärna har många fadderföräldrar som hjälper barn både i Asien och i övriga världen.

Ett nytt projekt som Hoppets Stjärna jobbar med nu är något som kallas Internetfadder. Fadderbarn och fadderföräldrar kan då hålla

kontakt med varandra över Internet. På så sätt får de ett tätare och närmre förhållande till varandra. De kan ha kontakt med varandra varje dag om de vill.

Vi kan alla vara med och hjälpa till på något sätt. Hur litet bidraget än är så är det ändå värdefullt. Ju fler vi är som hjälper till desto ljusare kommer framtiden se ut för alla fattiga barn ute i världen!

Helena Granberg

Asiens Barn

Ett utbildningspaket för åldern 6-12 år

I projektet ingår förutom denna handledning:

- Starkids Magazine 3, Asiens barn
- En videofilm med flera temafilmer
Asiens Barn – barnens situation i Asien
Mittens Rike – barnens liv i Kina
Mabuhay – barnens liv på Filippinerna
Barnporträtt – möten med barn, små kortfilmer.
Hoppets Stjärna i Asien
- Fotoutställning
Denna kan lånas av skolor under en viss tid för utställningssyfte.
- CDrom

Allt material kan beställas via
Tältmissionen/Hoppets Stjärna
Kärresjö 136
SE-890 54 Trehörningsjö

0662-461 00

starkids@starkids.cc

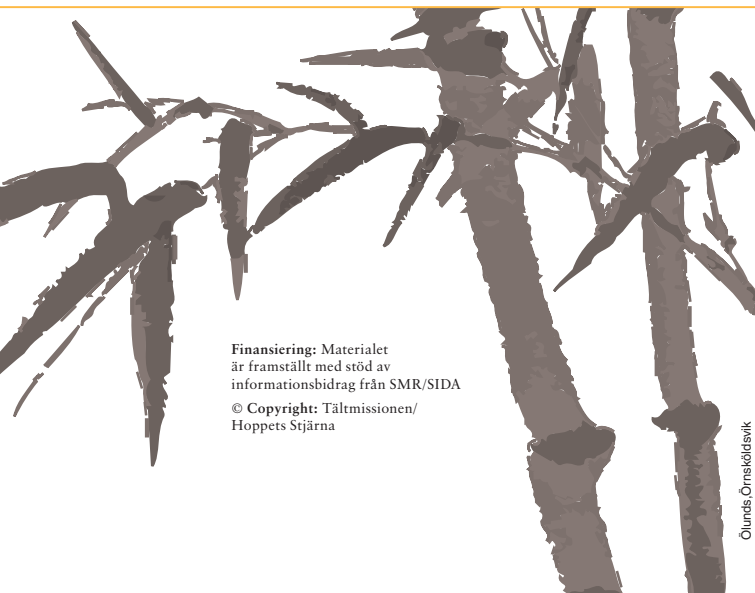
www.tentmission.org

www.starofhope.org

www.starkids.cc

Finansiering: Materialet är framställt med stöd
av informationsbidrag från SMR/SIDA

© Copyright: Tältmissionen/Hoppets Stjärna

Finansiering: Materialet
är framställt med stöd av
informationsbidrag från SMR/SIDA

© Copyright: Tältmissionen/
Hoppets Stjärna

Olunds Örnståltsk

